

Verzamelde werken. Deel 1. Verzamelde gedichten. Deel 1. Verzen. De belijdenis van de stilte. Voorbij de wegen

A. Roland Holst

bron

A. Roland Holst, *Verzamelde werken. Deel 1. Verzamelde gedichten. Deel 1. Verzen. De belijdenis van de stilte. Voorbij de wegen*. C.A.J. van Dishoeck, Bussum / A.A.M. Stols, Den Haag 1948

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/rola001verz06_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

I

Verzen

I

Jeugd I

Fragmenten

Zoals een vrouw, die hevig mint zich geeft

ZOALS een vrouw, die hevig mint zich geeft
 in gloeiende overgaaf van lijf en ziel
 aan hem, die kwam als antwoord van haar droom,
 zoo geeft ook elke dag als hij gewekt
 rijst uit de slapen van het toekomst-zijn
 aan die hem wekte gansch zijn levensvuur,
 en gaat de tijd steeds als een minnaar voort,
 die in zijn grootheid wel verlaten moet
 wie van zijn liefde leefde, maar hij voert
 de krachten die hij wegnam met zich mee -
 en elke dag, die zoo verleden werd,
 weet dat zijn levensvuur blijft voortbestaan
 als deel van hem aan wien hij alles gaf,
 en sterft gelukkig, zegenend den naam
 van wien uit droom hem wekte tot den dood.

Gelijk de tijd op trotsveerende schreden
 het hooggeheven lijf door vuur omgloord
 als vorst gaat door het rijk der eeuwigheid,
 en nevels scheuren voor zijn gloedvol licht,
 en steeds in 't voortgaan hij de krachten neemt
 van door zijn zonlicht leeggebrande dagen,
 - zoo ging ook Erik's geest met hoogen tred
 door de eerste grensgebieden van het rijk,
 waarover hij geboren heerscher was,
 en dat, hoewel nog nevelenomhuld,
 hij voelde groot te zijn, en ruim, en hoog,
 want zwel end woeien winden langs hem heen
 vol van de wijdruischende ruimtevang,
 en als zij kwamen uit het nevelrijk
 dat voor zijn tocht lag, en nog immer niet
 zich aan hem openbaarde, voelde hij
 in 't volle, ruime van dien ademtocht

dat wat hij binnenging wel groot moest zijn
en vol van leven dat hij nog niet wist.
En steeds vroeg hij den dag, lichtende rijzend
uit nevels die zijn voortgang scheuren deed,
of hij gezien had wat daar verder was,
en of ooit bij één zon zichtbaar zou zijn
dood en de wereld van zijn menschbestaan,
of ooit een dag zou rijzen bij zijn komst
die hem zou toonen in één val van licht
wat in die raadseldichte neev'len was. -
Maar al de dagen die hij zag en vroeg
wisten geen antwoord. -

[En hij ging in tot het nog onbekende]

EN hij ging in tot het nog onbekende
met slechts de kracht van sidderend verlangen
fel hem omzegend als een witheet vuur -
en bij zijn naad'ring werden reeds de dagen
uit toekomst-sluim'ring door zijn licht gewekt
nog voor hij bij hen was; en als hij kwam
dan stond de dag reeds daar in volle kracht,
vrij opgerezen uit de grijze damp
die verder heenvluchtte als een lichtbang spook.
Zoo ging nu ied're dag hem tegemoet,
zooals de vogelkeel de morgenlucht
doorklatert met een vollen vreugdeschal
nog vóór de zon de verre kim ontrijst,
maar reeds de voorste machten van het licht
verschijnen aan den ochtendzooom der aard,
en krachtig als een jonge krijgersbend
hoogheffend de door 't harnas lichtende
jeugdvolheid van hun strijdbeluste lijven
de nadering verkonden van hun vorst.

[Zijn jeugdverlangen werd als heeten dag]

ZIJN jeugdverlangen werd als heeten dag
 in vollen zomer: vlammen zonnevuur
 zengen het zware en onbewogen leven;
 en de natuur schijnt stil en vol te zijn
 van ingehouden adem - groot verlangen
 naar uiting eig'ner krachtenrijk bestaan
 strekt nog bewegingloos zich in de lucht
 zooals een roofdier zich tot springen spant:
 de rug in kromming opgespierd, de neus
 sidderend, en der oogen fellen brand
 scherp richtend op de naderende prooi.

Maar als door vurig overspannen lucht
 onweer-geladen wolkendrommen komen,
 bolvormig en gezwollen van een kracht
 die elk verlangen gansch vervullen zal -
 dan gaat er over veld en bosch een angst
 die immer heerscht vóór sterk verlangde komst;
 de heim'lijke angst, die 't laatste wachten is
 op dat waar heel een leven zich naar heft -
 door bosch en over veld komt dan een licht
 dat bleek en stil als bange huid'ring blijft -
 't is de aâmlooze gemeenzaamheid van angst
 en hopen vreezen van wat komen gaat.

Zoo werden ook toen Erik verder schreed
 met zeek'ren stap de vlucht der neevlen na,
 de dagen, die zijn voortgaand licht verwekte
 steeds minder licht en meer door angst verbleekt,
 en was hun gang gelijk het haastig gaan
 van eerste wolken aan een effen lucht,
 vooruitvluchtende bodem van het heir,
 het deinzend wolkenheir dat naderkomt
 en door de luchten donk'ren angst verbreidt.

Want donker werd nu alles om hem heen,
en zelfs het felle vlammen om zijn lijf
verbleekte tot een lichteloze schijn
die onbeweeglijk om zijn leden was.

Maar niet zoo Erik zelf- hij hoorde nu
een groot en vol geluid dat naderzwol,
en voelde hoe een gloed drong in het donker -
hij hief zich op, recht en gestrekt het lijf,
en door het sombere om hem schalde hoog
zijn vreugdenzeekre, plotselinge stem -
't ging als een licht door 't bange duister heen:

'Ik voel een groote naad'ring in de luchten
zij beven angstig voor den vlammenvloed
die ik hoor komen wijl ik voel den gloed
dier verre vuren, die 'k niet wil ontvluchten.

Zooals een vrouw haar lichaam zwellen doet
droomende dat een god haar komt bevruchten,
en hem verwachgend, voelt al de genuchten
van 't godenkind vol van haar eigen bloed,

zoo span ik hoog de rijzing van mijn leden
staande in het donker om mij, strak gericht
mijn duisterborende oogen op het licht,
dat zingend naad'rend, heel 't verduisterd heden
omwerv'lend zal verbranden tot verleden,
en hoog zal vlammen om mijn hel gezicht.'

[Toen is de zwarte tegenstand gezwicht]

TOEN is de zwarte tegenstand gezwicht,
 verwordend tot een donk'ren walm van roet;
 en in een laatsten, àlomslaanden greep
 sloeg toen het vuur er zich verslindend om,
 aloverweldigend - en plots hief hoog,
 op al zijn roode grepen het zijn prooi,
 die in de wervelingen gansch verging,
 en weggewaaid werd door een hoogen wind.

Zijn twijfel was verjaagd. - Nu zonk het vuur
 en liet hem staan in zijn verhelderd rijk,
 dat ruim en wijd was, en vol zonnelicht,
 doorwaaid van ademtochten, die al ver
 bolden de luchten, tot als rond gezwollen
 volstaande zeilen zij ze naderbliezen -
 goudoverlichte vlaggen, wapp'rend aan.

In hooge koepling stond de hemel blauw,
 en blinkend wit, als werelden van licht
 zeilden er hoog wat wolken - stukken ijs,
 doelloos drijvende over een diepe zee -
 en door de windgezwollen ruimten heen
 schoten in wild en schitterend geblink
 de schichten zonlicht flitsend door elkaar.
 Zijn lijf in 't midden van die warreling
 van licht en lucht en blinkend-wild beweeg
 stond hijgend daar te beven van genot
 als wilde 't alles drinken in één teug,
 als moest het licht niet om maar uit hem schaat'ren,
 als zou nu heel de windgezwollen ruimte
 hem vullen gaan met een helder gejuich
 van lichtgeschitter en van luchtenzwelling -
 En plots'ling met een hoogen vreugdeschal
 hief hij zijn blanken arm op in de lucht

zoodat de zonlichtschichten hoekig braken
 en al hun licht versplinterd om hem schoot -
 ving in zijn open hand toen op één schicht,
 die ongebroken in de lucht bleef staan,
 sloot langzaam, en de vingers strak gespierd,
 zijn hand erom in sterk-gekromde greep
 en voelde hoe het licht al vaster werd -
 keek op, en zag hoe zijn gespannen vuist
 een speer hield, die als lange schacht van licht,
 een scherpblinkende streep trok door de lucht.

Zoo stond hij roerloos nu - zijn arm omhoog,
 glad als hard marmer in het licht geblink,
 een blanke roerloosheid in weemlend goud.

Dit is het zijn in storting van geluk,
 dat in de ruimten om één wezen schalt,
 om één van vreugden overweldigd mensch -
 Zoo stond ook Erik daar nu stil en hoog
 zooals een jonge kerel: nakend staat
 zijn sterk lijf in het bruisend schuimgespat
 van golven stortend over 't gouden strand,
 en om hem is 't ontstuimige gestoei
 van licht en schuim en windgeblazen lucht
 en spattend water om zijn blanke lijf,
 dat trotsch en krachtig in de hoogte heft
 zijn meelachende en blond omlokke hoofd.
 De wind woelt waaiend door zijn haren heen
 en jaagt in dolle lust de luchten aan,
 de zwellend-gloeiende van zonnelicht,
 en blaast ze over zijn borst en armen weg,
 en duwt in 't water bolle golven op,
 die tegen hem tot schuim uiteen gewaaid
 hun lichte spatten laten op zijn vel.

Om hem slaan schuim en licht en lucht uiteen
tot spattend, flitsend wemelend geluk
en een wild spel van kleuren om zijn blank -
zijn natglanzende leden, wind-omwaaid,
staan spiergespannen stil in de neerval
van lucht en licht met water over hem,
en witte wolken blinken hoog in 't licht
als vreugdgedachten door het diepe blauw.
Hij richt zijn blik uit schitterend gespat
dan op, en kijkt door windbewogen lucht
naar hun wit hoog en zonomlicht geluk,
en ziet ze gaan als vogels, snel en blinkend
scherend over de blauwe watervlakken -
en dan weer naar de luide waterzee
die om hem spat haar nat, licht en geluid -
en tusschen deze voelt hij zwellend gaan de
wuiwende dans der luchten om zijn lijf.

Toen werd hij één met vreugd en vreugd met hem,
en heel de levenwoeling van de ruimte
drong op en om hem met onhoud'bre kracht.
Zooals het water door de dijken breekt,
en als een hooge witbruisende muur
de lage landen daav'rend binnengaat,
de lucht doet schallen van een trotschen zang,
en door den wind die op zijn golven rijdt
het kalme licht verbrijzelt en verwart
onder den krachtgezwollen wolkengang,
en het in wilden dans op 't windgejuich
blinkend doet stormen als een wappervlag,
zoo kwam de vreugd in hem en hij in vreugd,
en was hij als het vroege morgenland
dat eerst in twijfellicht nog bevend wacht
den naderenden dag - dan plots'ling schaart

't blinkend gelid van zonnekrijgers zich
 in hooge schitt'ring aan den horizont -
 zij heffen recht de lichtzwaarden omhoog -
 daar staat de god, en door het wachtend land
 gaat sidderen en zuchten bij zijn komst,
 en met een blos van dronken liefdevreugd
 springt de aarde omhoog uit het scheemrende kleed
 en staat bereid en zeker in de lucht -
 er is dan korte stilt... plots'ling een licht -
 de stilte breekt met luid metalen slag:
 de zwaarden van den zongod en van de aard
 zijn saamgeslagen met één groote zwaai
 het ruim doorcirkelende - het is dag.

De wereldzee der lucht doorvoer zijn lijf
 onwederstaanbaar golvende, totdat
 hijzelf zich voelde als windbewogen lucht.

Zijn oogen werden door het licht bevrucht
 zooals een regendroppeel - bevend hangt
 die nog te glanzen aan het groote blad -
 dan komt het eerste zonlicht na de bui
 en lacht de vochtverkoelde boschlucht door,
 stort om den laten druppel nu een straal,
 helder van liefde, en 't zachte parelblank
 flitst, en de druppel is als diamant.

Toen stroomde samen met het windgeluid
 tot één doorleefd en vol genot zijn stem:

'O, Wapp'rende, ruimten-doorjuichende wind!
 luchtige, wijde,
 dansende, blijde,
 ijlend gezwind

achter de luchten
die lachende vluchten
voor 't dartele kind
voor de wapp'rende ruimten-doorjuichende wind.

O, Goudene jongen in fladd'rend gewaad!
huppelend henen,
zonnig omschonen
't lachend gelaat -
hooger zich rekkend,
vreugde verwekkend
waar hij ook gaat!
O, Goudene jongen in fladd'rend gewaad!

Zwierige knaap, dien het zonnelicht kuste!
dartel en stoeiend,
zwellend en groeiend
in zalige lusten!
laat mij uw koele
zonnelijf voelen,
nimmer geruste
zwierige knaap, dien het zonnelicht kuste!'

Jeugd II

TOEN was er snelle stijging uit de dingen
 van Erik's geest, en voor zichzelf scheen
 hij recht en vast te staan in 't nedergaan,
 het snel verminderen der enkelheên,
 waarvan elk in de wijde diepten zonk,
 verwordende met de and'ren tot een kring -
 vage herinn'ring van wat eens bestond.

Kring vloei'de in kring, en heel 't bestaan der dingen
 zonk in het wijde ruim waar hij door steeg
 weg - tot hun zijn hem was als een vaag beeld
 dat, haast vervloei'd in vormenleege diepten,
 soms nog een scheem'ring opzond naar zijn geest.

Toen week ook dit, toch bleef er nog beweeg
 van hooger lucht, wijd om zijn opgang heen:
 het ruim en deinend golven van het licht,
 het wijde, dat op aard' soms vreugde wordt
 en daar op ieder ding zich spat uiteen.

Want wereldlicht is oppervlakte slechts
 van de lichtzee die door de ruimten is,
 en die haar stilglanzende diepten heeft
 ver boven 't blauw dat men op aarde ziet.

Zoo als het oppervlak van oceaân
 wild wordt bewogen in de vrije lucht,
 maar weinig dieper reeds de krachten spannen
 om daar een golf te wringen uit het lijf,
 het zware en eeuwigwoelend lijf der zee,
 en in de scheemrende bezonkenheden
 der diepre waatren de bewegingen
 traag worden en ophouden, tot ter bodem

een algeheele stilstand eeuwiglijk
zwangert van de eeuwig ongebaarde golf,

zoo ook het ruimtelicht, dat als een zee
van matelooze diepten alom is,
en slechts in 't zichtveld van de werelden
wentelt, en in het wenden wiss'lende
verganklijkheden schept die wereldsch zijn.

Al wijder deinde nu het ruimtelicht
als eindbewegen dat tot rusten strekt
daar 't alles wordend, in zichzelf slechts leeft.

Uit laatste trachten naar het evenwicht
was zwaar zijn stijging toen zich nauwer sloot
de krachtomvatting van de ruimterust,
en werd geleidelijk een vaste stand
waar elk bewegen spant tot roerloosheid.

Ruimtezing I

Wijdruime rust, ondenkbaar evenwicht
van lichte luchtenzeeën die verfijnen
in nevelverten en daar ijler schijnen -
o, droomgedaanten in geheimvol licht.

Eindlooze verten die zichzelf omlijnen
als een die voor zijn eigen grootheid zwicht,
en immer twijf'lend moede nederligt -
zoo hult de ruimte zich in nevellijnen.

Onrustgespannen rust die om mij strekt,
wijspreidend licht dat nimmer vlammen baart -

Onzichtb're wil die in de sferen wekt
een alomzijnde en ingehouden kracht,
waar elke daad, verborgen, zich vergaart
met de anderen en 't eind der eenheid wacht.

II

Algroote veelheid die nog eenheid schijnt -
daar het zich immer verder deelend leven
van kracht met tegenkracht wordt opgeheven
om 't eene punt waar alles samenlijnt -

Waar elke wil ontmoet een tegenstreven
en elke kracht in tegenkracht verdwijnt,
en alles tot een rustpunt samendeint -
rust die het zijn door niet-rust wordt gegeven.

IJlwid bestaan dat nooit zichzelf ontgaat,
oneindigheid in 't enkele gelegen -

Tallooze krachten, die tot ééne daad
roerloos samenspannen tegenwegen -

Eindloos verwijdend evenwicht dat staat,
en in zijn stilstand zwangert van bewegen -

III

Er doomt in lange slagen langs het grauwen
van 't verre heengeweken nevelkleed
een duistr'e vogel die met wiekslag breed
als wolk zich schaduwt langs de droomgebouwen.

En bij zijn wiekennadering ontvouwen
de vage nevelkringen, en er treedt
daar waar de lichtzee in de wijking gleed
een tijdelijkheid in tijdenloos aanschouwen.

De vogel vliegt voorbij - 't doorlichten mede...
neevlen vervloeien weer in droomenbond,
en waar in 't ruimtelicht een heden stond
deint weer de vage golving van verleden.

Zoo gaat het wijd vleugelend eeuw'ge rond -
zoo wekt de tijdloosheid de tijdelijkheden.

IV

Hier is de toekomst slechts een wederkeeren,
een ver verleden dat weer op gaat staan
als 't door de vleugelslag in 't ommegean
uit droom gewekt wordt in het licht der sferen,
en ziet hoe door de neevlen deinend scheren
de breede wieken langs hun wijde baan
in nevelen verdwijnend - dan vergaan
de tijdelijkheden in de ruimtemeren.

Hier is het verst verleden meer nabij
dan die daarna in droomen nedergingen
en wijkend vloeiden in de neev'lenkringen...

Zoo is 't gebeuren als gestaâg getij
waarin verdwenen, lang vergeten dingen
herrijzen - zichtbaar zijn - en gaan voorbij -

V

Wijd-lichte ruimt' die in één punt besloten
slechts in dat punt zichzelf gansch doorleeft,
daar het alle enkelheden samenweeft
tot het alevenwichtig zelfvergroeten,

nu voel ik hoe diep in mijn wezen streeft
de roerloos evenwicht'ge drang der groote
onevenwichtigheên, tot dát gesloten
wat mij beheerscht, en mij tot heerscher heeft.

En dit beseffen is in het wijde Al
de grootste en eenzaamste aller enklmachten,
en - grootste zijnde - vindt geen tegentrachten.

Er beeft door 't evenwichtig spannen al
het eerst bewegen van die ik-gedachte
nu in mijn hoogmoed wank'len gaat mijn val.

II

I

Het Stille Huisje

Dwalend over heiden
 en door lage boschjes,
 denkend aan geen enkel nuttig ding -
 fluitend zacht en blijde
 blij en vrij en losjes
 kwam ik plotseling
 bij een huisje, doodstil en verlaten,
 dat in schaduw van wat dennenboomen sliep -
 waar het lang geleden
 scheen, en heel tevreden -
 zoo stil - want alleen een geitje blaatte,
 en een koekoek riep -

In die dagen zocht ik
 al maar naar een kamer,
 'k had al veel gewogen en gewikt -
 'hier is stilte', docht ik,
 'en niets is voornamer,
 niets is meer geschikt'.
 En wijl zwijgend kijken toch niet baat en
 wijl ik graag in stille dingen mij verdiep,
 tikte ik toen van buiten
 even op de ruiten,
 maar vergeefs - hoewel het geitje blaatte,
 en de koekoek riep.

Ja, mijn ontevreden
 tikken mocht niet baten,
 't maakte zelfs de stilte dubbel diep -
 't scheen sinds lang geleden
 gansch en al verlaten,
 't was of alles sliep -
 't Is maar beter stille dingen stil te laten'
 dacht ik, wijl ik dwalende weer verder liep.

En ik hoorde, achter
mij, maar nu wat zachter,
hoe het geitje blaatte,
en de koekoek riep.

Warme Herfstmiddag

De late liefde van een najaarszon
 stroomt nu haar goud door windgestreelde boomen -
 Een zachte lach naar verre zomervreugd'
 gaat door de ruimte als een verzaligd beven -
 De lucht is open als een wijd kristal,
 ijlblauwe welving over teeder goud -

En onbezorgde vogels tjilpen teer
 hun heldere geluiden, in de lucht
 verklinken zij als in koelvolle kom
 zilveren dropp'len sprenklend van heel hoog -

Verre geluiden springen lachende op
 uit het verschiet, dat in een wijde kring
 roerloos is als een droom, maar helderder.

Een groote liefde en een wijd ijl geluk;
 't verkoelend ademen van eeuwigheid
 streelende een zalige ademlooze wereld.

Nu lijkt het leven mij zoo klaar en wijd
 zonder verlangen en ook zonder smart;
 een wijder rust dan slaap bevatten kan -

En denken is als 't kleurenwieglend beven
 der boomweerspiegelingen, wijl een zucht
 rimpelt het water waar zij over buigen.

Lentevreugde

Een koning komt de velden overschrijden;
van wilde lokkenpracht is goudomlekt
zijn jonggeheven hoofd, dat hoog zich strekt
in 't zonlicht-klaterende luchtverblijden.

Om hem waait vol de wind, de luchtig-wijde,
wijnl hooggewreefd, veerkrachtig, fiergerekt
met zwiergen tred hij loopt, en om hem vleit
een sneeuwblank bloemgetuimel al de weiden.

Zoo gaat hij voort op zwiergeveerde schreden,
en om zijn mond, als hij de bloemen ziet
die hem omsneeuwen en het windelied
volwapp'rend wegwaait om zijn warme leden,
krult zich een volle lach, en jong tevreden
gaat hij, de zonnige, voort door zijn gebied.

Twee Vlinders

Twee vlinders droomden roerloos, teer en blank,
elk op een bloem in zonneschijn, geen zucht
bewoog er door de warme zomerlucht.
Ik zag het, even roerloos op een bank,
en hield mijn adem in, alsof 't gerucht
ervan zou storen liefde teêr en rank
van zonverwarmde bloem voor 't vlinderblank,
en die gedachte werd in mij een zucht -

De vlinders beefden even in het licht
en zijn toen van de bloemen opgevlogen
als blaadjes zonlicht in de lucht bewogen.

Zoo waren eens in droomen je oogen dicht,
en toen 'k nauw-aad'mend naar ze ben gebogen
gingen zij open in je stil gezicht.

Avondgang

Er is een vijver diep in 't hooge woud
waar op den avondwind loomzwevend komen
nauwzichtb're wezens die van dingen droomen
nooit door een dolend menschenoog aanschouwd.

Ik ga daar 's avonds als na 't zonnedalen
schaduwen naad'ren met onhoorb're schreden,
en als de stemmen van een vaag verleden
zacht mijmeren van vreemde droomverhalen.

Dan sta ik lang in deinende gedachten,
die mij omzweven als een geestenkring,
voelend veel verre dingen die mij wachten.

Een zucht zweeft uit de boomen, en heel even
rimpelt het water, als in mijmering
aan een verloren nooit vergeten leven.

Herfstdag

'k Was met den levenmoeden Dag gegaan
door 't najaarswoud; de boomen om mij stonden
droevig te wachten, nevelen omwonden,
en staarden roerloos ons bewegen aan.

Moede gestalten langs verlaten laan
schenen zij mij, en 'k heb geen licht gevonden
dan stille bleekheid die uit wolkenwonden
haar kilheid om ons beiden had gedaan.

De Dag was zwijgend en bedroefd geweest.
Soms heb ik even naar hem opgekeken:
hij scheen te luisteren naar het bedeesd
ritslen van blaren die voor 't laatst nog spreken -

en bij den boschrand zag ik hem verbleeken,
voor 't wachten van de donk're hei bevreesd.

Vervreemd

Twee menschen loopen zwijgend door een woud
in laten herfst, nog enk'le bruine blaren
dwarrelen langzaam neer in 't droeve staren
der naaktgelaten boomen; even houdt
de man een blad, dat hij toen 't aan kwam waren
zoo zonder denken greep, langzaam ontvouwt
boven haar hoofd hij dan zijn hand, en koud
omvangt de lucht het blad dat weer gaat waren -

doch even slechts, want in de zware pracht
van 't haar der vrouw die zwijgend hem beg'leidt,
daalt het zacht neer terwijl zij verder schrijdt.

En als wat later wind heur haar doorwoelt
en 't blad weer daalt naar waar het de aarde wacht,
ziet hij haar aan, maar zij heeft niets gevoeld.

Najaarsnacht

De najaarsnacht was wijd en koel en klaar,
en elk geluid dat uit de aarde geboren
naar boven klonk, ging in de ruimt' verloren,
en vloeide onder het roerloos stergestaar
zich langzaam uit in zee van stilte, waar
de maan dreef, licht in schijf van ijs bevroren,
boven het dorpje in heuv'len, dat zijn toren
hief in den ruimen nacht, een weinig maar.

Toen kwam van ver een wolk zacht aangedreven,
en 't leek of in de diepe rust van 't leven
een wazigzilveren onwerkelijkheid
kwam vloeien - schijnen bleef voor korten tijd -
en weer verdween; op aard had niets bewogen;
de maan dreef verder over heuvelbogen.

De Verloren Droom

'k Zat toen alleen; het schemerduister zweefde
door 't raam naar binnen, laatste licht lag bleek
langs dingenranden, en de stilte leek
een droevig lied te zijn dat zwijgend leefde.

Ik hield een boek en 't was of heengaand beefde
de stem van 't laatst geleez'ne - vaag - toen week
het heen in duister; 't droeve scheem'ren streek
met grijze hand die 't woordenschoon ontweefde.

Ik bleef en staarde weg in schemering,
zwijgend ontzweefde schoonheid zoekend; even
trilde 't nog na - toen stierf herinnering.

Zoo vloeide er eens een droombeeld uit mijn leven;
vergeefs was denken, dwalende als in kring
om donk're leegte, nevelen-omgeven.

De Spiegel der Mijmering

Zoals ontbloede twijg in wieg'ling zweeft
haar schoonheid boven vijver, en nooit vindt
het ongekende zelfbeeld daar de wind
haar beelt'nis tot een zilv'ren speling reeft
op 't water, en als de eff'ning weer begint
't aarz'lende spieg'len nieuwe rimp'ling geeft
daar 't waaien zelf in wisselingen leeft,
en 't leven 't beeld verstoort dat wordt bemind,

zoo, nu gij ver zijt, zoek ik uw gelaat
in zielespiegel, waar mijn mijmering
ziet het gebeuren dat zijn wolken laat
waaien voorbij in oversombering -
o, zacht te leven tot gebeuren gaat,
en gij verschijnt: glanzende spiegeling.

[Ik wist niet dat mijn hart zoo stil kon zijn]

Ik wist niet dat mijn hart zoo stil kon zijn,
en toch zoo vol van liefde's zwaar verlangen
dat glanzende mijn leven heeft omvangen
met vage zaligheid en vrees van pijn.

En 't hoog begeeren stil te zijn en rein
welft uit opdat ik eens na al die lange
verlaten dagen zien zal 't overhangen
van uw blanklicht gelaat naar 't wachtend mijn'.

Maar nog zelfs, nu het al zoo roerloos is
in 't leven, en de lage driften rusten,
en 'k heden onder 't komende voel droomen,

is het mij angstig bij de heugenis
dier donkere uren toen mijn hartstocht kuste
't eigen gelaat en ik niet kon ontkomen.

[Er is een leed dat nooit in woorden spreekt]

ER is een leed dat nooit in woorden spreekt,
maar zwijgend opent de gesloten deuren
der ziel, en ingetreên hen sluit voor 't treuren
van moede troost, die haar te volgen smeekt.

Zij die 't hart nooit met snelle smarten breekt,
maar langzaam gaat door werelds droef gebeuren,
zij is het die het zijn ontnemt al kleuren,
het oog doet staren, en 't gelaat verbleekt.

Zij is in droever dagen doodengang,
haar nadering maakt jonge harten bang,
haar adem kilt jeugdgloueiende gezichten.

Maar nu ik weet hoe boven 't zilvernaakt
der nacht'lijke aarde hoog de vrijheid waakt,
voel 'k drang naar boven, waar zoovelen zwichten.

[Mânya, hoe was dien avond alles koel]

MÂNYA, hoe was dien avond alles koel -
wij zagen 't licht in laatste lange lijnen
ten bergenvrije lijn van 't meer verdwijnen
als heden in verleden; maar gevoel
van droefheid was niet meer, en 't doovend schijnen
gaf ons zwijgende rust na daggewoel.
Wij werden toen gelukkig - o, ik voel
uw hand als donze sneeuw nog in de mijne.

En nu verleden's koele mond mij kust,
zal 't zwaarder worden heden's uur te dragen?
Neen, want zooals de aarde zichzelf bewust
wordt als het maanlicht vloeit door wolkenjagen,
zoo vloeit weer door de werveling der dagen
lavend het tijdevrije koel dier rust.

[Mânya, gij die nu droef en eenzaam zijt]

MÂNYA, gij die nu droef en eenzaam zijt -
treur niet zooveel om 't wreede dat de dingen
om u nog zijn als toen wij samengingen,
maar leeger, stiller. Laat niet eenzaam-wijd
die glanzende oogen met de spraakloosheid
van ons verlangen en uw mijmeringen -
o, zwijgend hoor ik in het windezingen
het verre klagen van uw eenzaamheid.

Maar laat, nu 't al voorbij is, en gescheiden
wij weer ontwaken in denzelfden dag,
dit gaaf woord spreken in uw zwijgend lijden
met rustigheid van zachtgeplooiden lach:

‘Mijn liefde is wereld-vrij; haar hoog gezag
zal mij op aard tot zuiv're daden wijden’.

Herdenken

In de donkre regendagen
voor het open raam,
als de droeve winden klagen
denk ik al die verre, vage
dagen weer tezaam.

En het tasten der gedachten
door verleden's woôn
waar geen dagen en geen nachten
wisselende glanzen brachten,
zoekt verloren schoon.

Is 't verloren? - 't Regenzingen
door den leegen dag
overal om mij, doet dingen
die ik liefhad en die gingen
zijn als dooden lach.

Maar ik weet - niets is verloren
als men nog bemint;
als men in 't geluid, geboren
met het heden, nog de koren
hooger zangen vindt.

Als het hart zich nog kan laven
aan herinnering
van een avond, die door gave
liefdehand geleid, ten grave
mijmerende ging.

Aan het raam zaten wij beiden
hand in hand, en teer
Mânya, was het aarzlend scheiden
van het bleeke licht, als 't glijden
van een boot in 't meer.

Toen steeg nacht tot hooge, breede
welvingen van rust,
en de maanlichtstroomen gleden
deinende, en er werd in 't heden
eeuwigheid bewust.

In de donkre regendagen
voor het open raam,
als de droeve winden klagen
denk ik al die verre, vage
heengegane liefdedagen
weer tezaâm.

Vereffening

Gij, maan aan nachtenhemel van verleden,
bron en blank doel van ijlste mijmering,
ik zie uw zuiver beeld als toovering
in de opgehouden spiegel van mijn heden.

In liefde's uur kan 't leven zich verbreden
en vloeien buiten elken vasten kring,
tot twijfel, waan en al wat de enkeling
deed lijden, effent in haar wijde vrede.

Vormen vervagen, vlammenleven dooft;
alleen blijft, lampe-zacht, uw beelt'nis branden.

En wijl mijn ziel uw verre goedheid looft
verliezen droef- en zalig-zijn hun wanden,

en is 't als deinen weer uw koele handen
op avonddonker naar mijn wachtend hoofd.

Morgen

Er is een grijs dat mij geen droefheid geeft
maar wijde vreugde, die ik zingen wou
in zilv'ren morgen als de droppen dauw
nog beven op het gras dat medebeeft,
en als de lucht, voor nog bewegen leeft,
zich wijd en blij voelt, en de wolkenbouw
vol jonge goden staat, wien 't eerste blauw
parelend waas om gouden lijven weeft.

Als 't licht, de oogen vochtig van vreugde, waakt,
maar stil blijft liggen, wachtend tot de lucht
zich over hem zal buigen, en 't genucht
van haar bedauwde mond zijn oogen raakt.

Dan is in 't wijde wachten 't eerst gerucht
dat de dag in den grijzen morgen maakt.

Wijdheid

Wijdheid van zijn is vrijheid van gedachten
in heldere open geest als lichtfontijn
opwaarts te stralen, en dan ijl en fijn,
goudluchtig zwevend vocht, in daling zacht en
overall neer te regenen - zoo rein
als in de najaarsochtenden, na nachten
van steromklaarde kou, de zon met prachten
van goud doorsprenkelt sferenkristallijn.

't Is de glimlach na luidgezongen jeugd,
het ijl geluk dat glanzende eeuwigheid
te ademen schijnt in een verstilte vreugd.

't Is als een zee, die na een wilden strijd
met golven nu al ver de kim ontweken,
vol zonweerspiegeling ligt gladgestreken.

De Vrijheid

De nacht heeft al zijn wanden neergevouwen,
der aarde landen liggen zilvernaakt.
't Is in die uren dat een toekomst waakt
die mensen één met liefde wil aanschouwen.

Zij staat boven al der menschen gebouwen,
soms beeft een ster, licht door heur haar geraakt
als 't hooge luchtenadem medemaakt
en maanlichtdruppen aan haar handen dauwen.

Nu ben ik door de stille straat gegaan;
de huizen stonden vol met spraakloos lijden
en gouden sterren zagen 't zwijgend aan.

Toen 't laatste huis; nu eindelijk het wijde,
stil zilver onder haar verheven staan,
haar leedvol wachten boven 't gaan der tijden.

De Zon

Waar zich het sidd'rend Oosten wijd ontvouwt
bij dagebrand, steeg fel van ruimtehonger
de zon, laaiend de luchten lichter, jonger,
en sloeg de velden in zijn roem van goud.

De nacht, en al wat donker stil en oud
geweest was, vluchtte in 't West; een vogel drong er
juichend uit duistre kim, en hooger zong er
zijn schal de zon toe, sprenk'lend klankengoud.

O, eeuwig oog, dat de eenheid kan ontwaren
der aarde in 't leed van slaapdoorweven duur,
en heel der zee, en koelt zijn blakend vuur
in 't lange slaan der wentelende baren -

o, kon 'k hoog boven 't wolksdoorschimde waaien
smart en geluk in één vuur samenlaaien -

Het Verdroomde Leven

Het leven is geen overgaaf aan droomen
bij dovend vuur of in de schemering
als dag's verbleekt gelaat bevrediging
voelt hij het ruischen van verleden's stroomen.

En wie aan heden's daden is ontkomen
wijn hij, toen schemerende nadering
van dooder dagen rijen hem omving,
slechts van hun zuchten adem heeft genomen,

hij maakt zijn leven tot verleden's woon,
en langzaam aan zal alles hem verbleeken,
en vaagheid leegte worden, en het schoon
van vroeger zang zijn stilte niet meer breken,

en zijn vervallen mond zal eenzaam spreken:
'De nieuwe dagen zijn verleden's hoon.'

De Moede Dagen

Dagen als wolkengevaarten
sleurend voorbij en niets gevend
moordend het licht;
dagen als zwoegende zwaarten
lag om mijn treurigheid zwevend,
langs mijn gezicht.

Lustloos in 't leven te wachten,
zwanger van droeve gedachten,
wakend de nachten,
eenzaam, verlaten van licht -

Leegte, geen strijd en geen vrede,
toekomst-bevreesd, wijl 't verleden
vlucht als het heden
bleekt mijn beweegloos gezicht.

Moe van het moedeloos staren,
moe van de dagen, de zware,
moe van verlangen naar licht.

Ouderdom

't Zijn stille dagen waarin 't leven schijnt
langzaam voorbijgaan van vermoeide menschen,
in starende oogen doodgeleefde wenschen
naar 't groote dat sinds 't ging hen niet meer pijnt.

Zij gaan langs mij en weten niet mijn vrees
dat wat de wereld in hun oogen bracht
ook mijn zal worden, en zij denken zacht:
'Wel waar is hij die de berusting prees'.

Dan is 't mij of bij iedere gestalt
de jeugd, door 't leven hem ontnomen, gaat;
een altijd jong maar diep bedroefd gelaat,
ziend hoe wat hij beheerschte nu vervalt.

Want jeugd voelt verder dan ervaring ziet,
en als, gebannen door de late jaren,
hij gaat als schim bij wereldscher ervaren,
gaat naast den mensch een machteloos verdriet.

Van een Lied

Glanzende weemoed daalde
 waar droomende scheemring vervliet,
 en door de stilte dwaalde
 de schaduw van een lied.

Het lied waarvoor uiterst verlangen
 voorbij uiterste scheemringen waart,
 en voorbij de schaduwgangen
 van de verste wolk over de aard -

voorbij het schrijnende derven
 blindelings, ongeschrijnd;
 voorbij het gelaten sterven
 van de zon in der wateren eind -

voorbij de donkere vluchten
 van de snelle pijlen van wee,
 en het bleekschuimend geruchten
 tusschen de nacht en de zee -

voorbij de geheven handen
 van de meest eenzame lust;
 voorbij der droomenlanden
 vervagende kust,

waar een eeuwige branding slaat,
 en slaande weent en lacht;
 waar al menschenverlangen vergaat
 als een sneeuwvlok vergaat in de nacht,

tot het valt aan de laaiende wand,
 brekend de wieken van tijd
 aan de stralende steile brand
 der plotselinge eeuwigheid.

En het hoort nog, stervende in kilte
van een laatste vreemde pijn,
iets van dat lied - en de stilte
is het ontzettend refrein.

Iets van 't eentonige lied
dat om ons leven trekt,
en het hart uit een mijmrend verdriet
tot een wilde ontzetting wekt -

dat komt tot hen die zich neigen
over hun vrede, en haar schrik
breekt met een snik hun zwijgen,
en haar stilte breekt hun snik -

en zij staren, en weten geen reden,
met een blik door wanhoop ontzind
of er iemand is ingetreden?
er is niets - alleen buiten de wind,

de wind die klaagt aan de ruiten
om de rust die hij nimmer vindt,
en door de nacht daarbuiten
de wildere klacht van de wind.

En zij worden bang voor zichzelf,
en de kamer achter hun rug
wordt een gruw'lijk en hol overwelden
en hun angst kan niet meer terug,

en zij zien van het lied slechts even
een bleeke hand die nog wonk -
ontzetting hijgt door hun leven
om wat in de stilte verdronk.

Glanzende weemoed verdwijnt
waar de droomende scheemring vervliet,
en in mijn stilte verschijnt
de schaduw van dat lied,

en in mijn leven treedt
verstarde verbijstering -
o, Aarde, warm en breed!
geef mij úw pijn, úw leed,
en uw verteédering -

Waanzin

Aan wereld's rand, ver voorbij dag en nacht,
waar eindloos zwijgen dit aardisch leven smaadt
als noodeloos, voor Chaos' spalking, staat
Waanzin, hoog, en beweegt zich niet, en wacht.

Voor hem hangt het heelal, ten doem gebracht
van deze starheid toen eens heel zijn staat,
duizlend naar Chaos, plots door schrik en haat
voor die afgrijslijke ingang werd ontkracht.

Hij staat. Zijn woeste wrokken is verstard;
maar nooit tot rust, noch tot het koude wapen,
dat wanhoop smeedt van pijnontwongen hoon.

Want, ingegroeid, weegt als eentonige smart,
brandend de breede moeheid van zijn slapen,
gedachte's onverbiddelijke kroon.

Het Leven

Ik stond toen in mijmerij
aan het scheemrende strand van de zee -
de wereld was achter mij,
en de zon zonk voor mij naar zee -
en tusschen de zon en mij
zong de groote zang van de zee.

Er kwamen toen mannen aan
en zij maakten muziek in een rij -
er kwamen ook kinderen aan,
die dansten er huppelend bij -

En ik hoorde de maat van het lied,
die was niet droef en niet blij
want eentonige lach en verdriet
dansten er zij aan zij.

O, dat was de vreemde mineur
van het eeuwige scheemrende wee -
en blij met die droeve mineur
dansten de kinderen mee -
en langzaam verging alle kleur
want de zon zonk in zee.

Toen stierf ook de melodij
en de dans in de schemering mee -

ineens leek het jaren voorbij
dat lied en die dans bij de zee -

o, mijn woelende mijmerij
bij het ruischen dier eeuwige vrêe

en de wereld was achter mij
en de zon zonk weg in de zee -

en tusschen haar graf en mij
zong de groote stem van de zee.

Aan zee I

'k Zal wel nimmer kunnen zingen
wat de zee zong om ons zwijgen
toen de verste schemeringen
deinsden naar gedooft verschiet;
maar uw teederheid zal luistren
en zich luistrend naar mij neigen:
wat de zee zong zal ik fluistren
en de stilte zij mijn lied.

En mijn stilte zult gij hooren
als mijn fluistring, die nog Smart, is
uitgerimpeld en verloren
in haar blanke diep -
Als gij eenzaam zijt en nergens
in de luidheden uw hart is
zal het zijn of mijn stem ergens
in den nacht u riep.

Toen ik met u aan het strand kwam
woei er de eenzaamheid ons tegen;
daarom, wijl mijn hand uw hand nam,
waart gij zonder schroom;
en wij wisten: 't was voor even -
daarom hebben wij gezwegen,
en het even werd een leven,
en het leven droom.

En de zee zong om ons henen
dat wij allen eenzaam zwerven
en elkaar wat zachtheid lenen
moeten, en een weinig rust
in de liefdewaan, die warme
zachte sluimring van ons derven,
en toen, in elkanders armen,
hebben wij elkaar gekust.

En de zee bleef ruischend zingen
toen wij elk gescheiden gingen...
zang die boven vreugde en smart is,
uit haar verste schemeringen
waar de zon in sliep.
'k Ben nu eenzaam, maar wijl nergens
in de luidheden mijn hart is
weet ik dat uw weemoed ergens
heeft gehoord dat mijn weemoed u riep.

II

Wij hebben hand in hand gezwegen
waar de avond zweeg voor de zang der zee;
uw moe hoofd heeft aan mijn hart gelegen -
wij hebben voor de zee gezwegen
waar 't maanlicht over de golven glêe.

Zóó samen zwijgen is samen bidden
elk voor het nieuw gevonden hart;
en wie zoo innig tezaam en te midden
der stilte en de zang van de wateren bidden
hebben een glimlach voor de eigen smart,
en wie in de groote stilten van 't leven
om eigen lijden een glimlach weven,
kunnen de troost der stilte geven
aan 't hart dat schuil zoekt bij hun hart.

En wie eens samen hebben gezwegen
als wij dien avond bij 't zingen der zee,
zij kunnen altijd geleid door hun droomen
in stilte weer naar elkander komen,
als eens toen uw hoofd aan mijn hart heeft gelegen
en mijn adem zacht langs uw oogen glêe.

III

Toen boven uw open oogen
ik mijn oogen open deed,
zag 'k hun diepten traag bewogen
en hun schoonheid overtogen
door een waas van leed.

Kussend heb ik ze gesloten
wijl ik ook mijn oogen sloot,
oogen sluitend gingen groote
ruimten open, glansdoorvloten,
tusschen stilte en dood.

De zeestem, die voor die stond er
de eeuw'ge zang zong om ons heen,
zonk naar stille diepten onder
ons en ons gemeenzaam wonder -
wij bleven alleen.

Toen mijn lippen van uw oogen
weken, en gij ze open deedt,
zag 'k hun schoon zoo onbewogen,
en hun diep zoo onbewogen,
dat in één vloeï diep en hoog en
grond en hemel samengleed.

Tezamen

Laat mij niet zeggen dat dit liefde is -
geef mij maar zacht je kleine warme handen;
wij zullen dwalen door de schemerlanden
waar dromen leven is.

Kijk in mijn oogen en wij zullen stijgen
boven gedachten en hun duisternis,
en bij de huivering die liefde is -
dan... kind, dan zal ik zwijgen.

Ik weet het land waar dromen leven is,
hoog boven de aarde waar de wolken varen,
diep in de zwoelte van je gouden haren
waar geen herdenken is.

Wij zijn een zee van dromen ingedreven,
de wereld wijkt - er zweeft geheimenis
die teeder als een glanzende avond is -
ik weet niet... is dit leven...

ik wil niet zeggen dat dit liefde is,
kind, sluit mijn lippen met je zachte mond;
spraakloos omhelzen is de eenige bond
die droef en toch zoo zalig is.

Nachtliedje

Ik heb zoo lang aan je gedacht
dat ik mij niet alleen meer voel,
en dit geluk heb ik gewacht
als innigst doel.

Als ik mijn oogen sluit, dan is
het of je naast mij zit, en zwijgt,
terwijl de laatste droefenis
ter koelte neigt.

't Is of je langzame adem al
de lucht verwarmt om mijn gezicht;
't is of je haar nu streelen zal
aan mijn gezicht.

O, 't is of aarzelend begint
omhelzing... die niet komen kan...
en toch, wie moe is en bemint
kan droomen van

het land waar droomen daden zijn
en liefde waarheid's eenig kind,
waar alle troostgesmade pijn
leniging vindt.

Het land waar wind zacht heeft gespreid
een bed van wolken voor jou en mij;
daar, onder maanlicht's teederheid
sluimeren wij.

En als ik soms even ontwaak
zie ik er eerst den hoogen nacht;
dan naast mij jou, en even raak
ik huiverzacht

je koele voorhoofd met mijn mond -
maar je sluimert door; alleen begon
even een glimlach, alsof je vond
der droomen bron.

En dan vlij 'k weer terug mijn hoofd
in je haar dat ons gemeenzaam is,
en vind geluk waaraan geen geloof
die eenzaam is.

't Geluk van zwijgend samenzijn
in 't kalme licht van een hoogen nacht,
en te weten dat al leven's pijn
een rimploos rusten wacht.

Alleen

In stillen avond aan den vijverrand
heb ik staan droomen van een zuiver leven
van liefde alleen met jou; aarzlend en even
zocht toen mijn hand de warmte van jouw hand,
zoo zalig was der droomen tooverband;
't scheen of wij daar gekomen nog wat bleven
starend naar waar twee blanke zwanen dreven
zacht door de stilte langs het avondland.

O, Plots' die snikdoorschokte pijn: de waan
te zien van droomen die slechts wanhoop baren -

en weer verlaten en verkild te staan,
niets meer te zien, en al maar spraakloos staren
in 't donker water, waar de zwanen waren
blank als die droom, maar ook voorbijgegaan.

Sneeuwliedje

De sneeuw daalt dwarrelend en zacht
door de avond neer in de oude straat,
en 't is of tijd als een dwaze klacht
verstilt, en mij in mijn'ring laat.

't Is of een wonder komen kan
gewoon, als in een mijmering;
als 't naadren van een oude man
met een lachend kind door de schemering...

of om de hoek van de avondstraat
waar de muurlantaarn door 't sneeuwen licht,
jij komen zal of te wachten staat,
een kalme lach op je gezicht.

Door de avond die sneeuw, die droomenval...
o, 'k dwaal nu door een wonderrijk -
wellicht dat je niet komen zal,
maar juist dat is zoo wonderlijk.

Ik weet wel dat je niet wachten zal
waar de muurlantaarn in 't sneeuwen brandt,
en toch, in der vlokken zachte val
zal ik je zoeken, even, want

't lijkt zoo of een wonder komen kan
gewoon, als in een mijmering,
gewoon, als een oude loome man
met een lachend kind door de schemering.

Voor Later

'k Geef nu aan jou mijn vreugd, mijn leed en
mijn schemergouden droomenschat,
opdat je later nog zal weten
hoe ik je eens heb liefgehad.

Later, als al dit schoon voorbij is,
want tijd neemt liefde, vreugde, smart -
als elk van ons weer droef en blij is
dicht aan een nieuwgevonden hart,

dan zal ineens alles vervagen
bij 't zien van dit vergeten blad;
je zal weer dromen van de dagen
toen we in elkanders oogen zagen,
toen ik je zoo heb liefgehad.

Schemering

Starend verlangen
in schemering
dooft nu mijn heden
tot mijmering
aan wat verging.

En al mijn denken
dolende zweeft
heen naar de schemer
waar dromen weeft
slaap om wat leeft.

En wakende uren
dwalen tot aan
de zoom van dromen...
ik zie haar gaan,
maar wijkend gaan.

[Wees altijd zacht voor hen die eenzaam staan]

WEES altijd zacht voor hen die eenzaam staan
omdat zij groter zijn dan die hen tarten.
O, laat de dorst dier onbegrepen harten
niet zonder laving langs uw leven gaan.

En zien zij al uw vreugden donker aan,
en breekt hun zwijgen soms een woord dat hard en
wreed klinkt - bedenk dan hun gespannen smarten,
zij zelve weten van hun trots de waan.

Diep woelt in hen 't onzegbare verlangen
naar zachtheid, warm omhelzen en de lange
streelingen van een vrouw die spraakloos mint...

en zij die de eenzame dit heeft gegeven
verbrandt zijn duister in haar warme leven,
en in zijn vreugde voelt zij zich weer kind.

[Liefde's Verlangen ontweek tijd, en gaat]

LIEFDE's Verlangen ontweek tijd, en gaat
nu buiten heden's schaduwlooze wanden,
ver over eenzaamheid's scheem'rende landen
waar hij door Mijmering zich leiden laat.

En als zij eindelijk talmt en zwijgend staat,
wacht hij en neemt haar streelensmoede handen:
'Zien wij dan nooit verleden's venster branden
om 't zacht ovaal van lief's uitzierend gelaat?'

'Nooit - hoe wij ook naar doode dagen smachten;
hij slechts wint liefde die door zon en nachten
steeds naar de poort van nieuwe tijden streeft.

Slaap en de snelle doorbraak van de dagen,
wiss'lende handen zijn 't, die ons weer dragen
naar waar Natuur's schoot eeuwig neemt en geeft.'

[O, zaligheid dier eerste lentedagen]

O, ZALIGHEID dier eerste lentedagen,
als van de tijden dartlende doorleefd
in zacht verleden elk de beelden geeft
van wat in jonger vreugd mijn oogen zagen.

't Bloeiende gras waarin wij spelend lagen,
't warm leven voelende dat samenweeft
wolken en velden wijl de wind aanzweeft
wuiwend de geuren die haar vleug'len dragen.

De zon was als een vriend voor mijmering
en alle droomen die hem anders vluchten
naar troost in avondscheemring's koele schoot.

En als de zaal'ge dag verdwijnen ging
en 't westen doofde, breidde door de luchten
wijdere liefde over liefde die vlood.

Avondrust

Denk niet aan dagen, lief
die nog niet zijn -
o, waarom klagen, lief
om verre pijn?
eens zal je vragen, lief
waar deze dagen zijn.

Laat mij je houden, kind
dicht aan mijn hart -
vlij je aan mijn schouder, kind
vergeet je smart;
niets is vertrouwder, kind
dan zwijgen, hart aan hart.

Voel hoe nu de avond al
koelende waart -
avond die laven zal
de licht-vermoeide aard,
de zon begraven zal
maanoverklaard.

Nu gaat vervagen, lief
al droevigheid.
Nee, niet meer klagen, lief
om nog zoo verren tijd -
eens zal je vragen, lief
naar dézen tijd.

Verlangen's Droom

Zouden, bij het opengaan der wijde
poorten van den jongen zomerdag
naar de glanzewemelende weiden
en de troon van ochtend's klaar gezag,
wij de drempel had in hand beschrijden
elk met de eigen sprakelooze lach?

En als van de zonombrande lusten
van den dag de laatste de oogen sloot,
zouden, kind, dan onze moegekuste
dicht aaneengevlijde hoofden rusten
in het schemerkoel van avond's schoot?

rusten in haar schoot met open oogen,
voelen hoe haar hand ons streelend raakt,
onbewust en aarzelend bewogen
door de wijde mijn'ring waar haar hoog en
door geen zucht bewogen hoofd in waakt.

Tot ten laatst naar ons met zuchtontheven
glimlach zich terneerbuigt haar gezicht,
als een vrouw, droomend naar vreemder leven,
uit haar mijmeringen, zuchtend even,
zich weer neigt tot een beminde plicht.

O, te waken tot onze oogen doven
in de schaduw van haar dalend hoofd,
in haar liefde veilig te gelooven
onze liefde en naar haar zijn daarboven
heffen ons tezaamgevouwen loven
waar haar adem het tot droomen dooft...

Zouden, als de sterdoorklaarde wijde
luister van den hoogen zomernacht
over de gedoofde pracht der weiden
welft de koepel van zijn koeler pracht,
onze maanomvloeide, saamgevljide
hoofden sluimren onder de gewijde
wake van der sterren volle wacht?

III

I
Verenkeling

[Wijl liefde leven was had ik u lief]

WIJL liefde leven was had ik u lief,
want al mijn dagen en mijn nachten schenen
als wemelende luisters om u henen,
en alle wisselingen van gerief
en klein verdriet en stamelenden grief
konden in u bedwelmend zich vereenen
tot zaligende traan van lach en weenen,
tot leven liefde werd en 'k had u lief.

Toen heeft het leven de eigen bloem gebroken
nog voor haar gloed ten volle was ontloken,
en hoogste zaligheid bleef ongekust.

En binnen eenzaamheid's omwaaide wanden
hurk ik, en strek mijn daadgeschuwde handen
naar 't vrekkelig vuur van een verachte lust.

[Moest liefde aan dood door lusten zijn gebonden]

MOEST liefde aan dood door lusten zijn gebonden
omdat zij leven's lach niet heeft gesmaad?
werd dan om vreugd dat argeloos gelaat
door hartstocht's plotselinge kus geschonden?

En moet dezelfde drift die snelle wonden
van smaad in ruwbegeerde lijven slaat,
't lichaam van liefde geeslen tot zij haat
als het verbijstrend zelfbeeld heeft gevonden?

O, tijd van levenontwrichtende smarten!
Stilte weet slechts dat hoop en liefde zwijgen,
en elk geluid is wanhoop's angst die spreekt.

Toch wil 'k der lusten schelle lokking tarten,
't hoofd aan bezinning's koude borsten neigen
en, denkend, wachten of nu alles breekt.

[Is dan de wereld een vergeefsche woon?]

Voor P.N. van Eyck.

Is dan de wereld een vergeefsche woon?
vergeefs, maar onvermijdelijk en wreed
voor wie de eigen verheffing sterflijk weet
als al der dagen ijdel wentlend schoon?

O, laat hij die van zijner wanen troon
zich op de gloed eigener smart vermeet
zijn starende oogen opslaan - hij vergeet
der goddelijke sterren eeuw'ge hoon.

En hij die weet en wetend niet wil deinzen,
maar met een luid en tergend lachen veinzen
dat hij 't onmeetlijke als zichzelf veracht,

laat hij zijn uit verbittering gebaarde
verachtelijke verachting heffen naar de
zwijgende smaad dier koepelende pracht.

[O, ieder is diep in zijn hart alleen]

O, IEDER is diep in zijn hart alleen,
maar velen bleven doof voor stilte's manen;
en toch, eens brandden steedsverzwegen tranen
misschien in 't oog dat mij zoo ledig scheen.

Breekt niet het koudste hart in heetst geweent?
en als 't bedwelmende gevele der wanen
van lust en hebzucht langs der dagen banen
verstomt, is iets dan broos als 't hart van steen?

Maar eenzaamst is hij die zijn diepste hart
neemt in de koude handen der gedachte
als reeds zooveel dat hij weer vallen liet,

en overweegt: 'Dit gaf soms felle smart
en vaak de ontwrichting van doorwaakte nachten
en o, hoe dikwijls noodeloos verdriet.'

[Misschien is wel het leven als een kind]

MISSCHIEN is wel het leven als een kind
aandansende naar waar wij roerloos beiden,
en dan, vermoedend een verzwegen lijden,
aarzlend; het lijkt of 't zich vergeefs bezint
op iets dat ééns ook zoo was, en 't begint
bij ons te mijmren, even, tot de wijde
wereld weer lokt met schijn van nieuw verblijden,
en 't gaat als geur die kwam en ging op wind.

Zoo is 't tot mij gekomen, wijl ik dacht
dat het zou naadren als een vrouw die zacht
naast mij zou zijn tot ik rustte in haar schoot.

'n Toevallig kind - 't nam bei mijn handen even,
glimlachte en ging; toen wist ik: dat was 't leven -
wjl 't in de glans van andre blijdschap vlood.

2
Naglans van verleden

De Schemering

Er is een zachtheid die nooit sterft
 en niet het luide leven wil,
 een weemoed die nooit schoonheid derft,
 een zaligheid van deemoed stil.

Over de doovende avondlanden
 gaat zij met zachtomglansd gelaat,
 en zoekt wie daar met leege handen
 en starende oogen, die staag branden
 van tranenlooze wanhoop, gaat.

Zij leeft voor de eenzamen die gaven
 hun hart om andrer hart te laven,
 die minden liefde boven lach,
 maar na een droom van zalig leven
 alleengelaten, zijn gebleven
 in 't licht van een gevreesden dag,
 tot over mijmring's onbetogen
 spiegel hun weemoed is gebogen,
 en de oude vreugd verteederd zag.

En toen zij van die spiegel 't staren
 der oogen hieven naar omhoog,
 zagen zij, diep in donkre haren,
 scheemring's gelaat dat als te zware
 bloem naar hun zwijgen overwoog.

Want Scheemring hield de blanke luister
 dier spiegel van hun mijmring,
 haar adem zeide in ijl gefluister:
 'Nooit zal der dagen zwaarste duister
 verdonkren deze spiegeling.'

Met hen luisterde zij naar 't zachte
gezag van boom en windgeruisch,
en stond, zwijgend, naast hen te wachten
aan de avonddeur van hun leeg huis.

Zij is 't die aan hun zijde zwerft
als 't hart vergeefs verleden wil,
hun weemoed die nooit schoonheid derft,
zij is de zachtheid die nooit sterft,
de zaligheid van deemoed stil.

[Geef mij de zachter uren van je leven]

GEEF mij de zachter uren van je leven
als schemering de dingen heeft gedooft,
en als haar handen langzaam om je hoofd
de liefde streelen die ik eens kon geven.

Uit mijnring's zwijgen wordt een troost geweven
die 't leven ook als bron van lijden looft,
een zachte troost alleen door hen geloofd
die na veel liefde eenzaam zijn gebleven.

O, vlucht de weemoed van herdenken niet
in 't wild herhaal van levenleege gril -
schuw niet ons eenig kind, dat zacht verdriet.

Jouw kind dat zonder jou niet leven kan
en ook niet sterven, en je troosten wil
met kussen die ik niet meer geven kan.

[Men zal bij u mijn woord smaden als logen]

MEN zal bij u mijn woord smaden als logen,
tergend: 'Die u verliet, heeft dit geveinsd,
en ijdel zijn uw dagen als gij peinst
aan hem die u bedwelmend heeft bedrogen.

Maar ik heb eens uw zuiverst hart gewogen
en weet uw kracht en weet dat gij niet deinst
hoe ook uw wereld lokt of smalend grijnst
voorbij het leed van uw verlaten oogen.

Want in een kring, zelfs door mijn spot gesmaad,
weet ik uw eens zoo zachtomstreeld gelaat
eenzaam. Maar glanzend - o, geheimenis -

diep in uw oogen en wijd om uw hoofd,
zien mijn zielsoogen vol en ongedoofd
het zachte licht dat liefde's wijsheid is.

[Ik weet de pijn dier nooitgeweende smarten]

Ik weet de pijn dier nooitgeweende smarten,
ik weet hoe staag uw starende oogen branden,
hoe zwaar en moe wegen uw leege handen,
hoe hard het is de luide lach te tarten
van 't om u werflende leven dat sart en
sarrende lokt, en lokkend liefde's banden
aan mijnring smaadt, en schelheid eigner schanden
prijst boven 't duister van doorwonde harten.

En toch, hef naar die leegheid niet uw oogen;
wantrouw het lachen van die luide logen,
verstoot die valsheid als zij zachter smeekt,

en neig uw hoofd, dat eens mijn liefde streelde,
langzaam naar scheemring's weemoedsvolle weelde,
en zwijg, en luister hoe de stilte spreekt.

Aan de Schemering

Moeder en beminde voor de velen
die in duister droef en starend zijn,
wees ook zacht voor haar die ik beminde,
laat haar uw glanzende weemoed vinden,
laat uw weemoed zacht haar wanhoop heelen,
en uw streelen dooven hare pijn.

Allen die vergeefsche leege handen
strekken naar een liefde hen ontroofd,
als hun hart aan troost niet meer gelooft
en hun slapen wanhoopkoortsig branden,
voelen om hun vreugdverlaten hoofd
de onvermoede koelte van uw handen.

Want gij weet de sprakelooze smarten
van wie om te vroeg verloren schoon
't luide lachen van het leven tarten
tot de weerklank hun doorwonde harten
breekt met hoon;

van wie aan het venster als het duistert
staren, wijl hun tranenloos verdriet
naar het ruischen van den regen luistert
en hun mond vergeefsche liefde fluistert,
en hun oog vergeefs het leven ziet;

van wie eenzaam in doorwaakte nachten
hivren voor den dag die komen gaat,
tot de zon een schuchter droomen slaat
met de snelle wreedheid van verachten;

van wie gaan langs leven's luide banen
 met gebroken maar fêllevend hart,
 starend oog en trotsbedwongen tranen
 en een zwijgen dat elk lachen tart,
 daar zij, liever dan zich overgeven
 aan de wervlende onverschilligheid
 en de luide leegten van het leven,
 gaan gehuld in 't schoon gewaad, geweven
 uit het zwijgen van hun eenzaamheid;

gaan in zwijgen en vergeefs verlangen
 naar de dagen die verloren zijn,
 naar de woorden zalig als gezongen
 die nu nimmermeer te hooren zijn,
 naar de zaligheid-doorgeurde dronken
 van 't verdriet dat men gemeéenzaam lijdt,
 naar de dagen, vreugden-overblonken,
 maar die doofden toen als laatste vonken
 de allerlaatste kussen zijn verzonken
 in het donker van hun eenzaamheid...

Schemering, wier zachte handen streelen
 allen die alleengelaten zijn,
 en in duister met doorwonde harten
 't luide lachen van het leven tarten,
 moeder en beminde van die velen,
 troost ook streelend haar verzwegen pijn,
 doof het stage rusteloze branden
 van haar wanhoop in uw koele handen;
 schemring, laat uw mijmrende adem streelen
 langs haar oogen die zoo starend zijn.

Najaar

Dit is ons jaar dat sterven gaat
nu onze vreugd getogen is,
en 't is me of ook uw ver gelaat
in duisternis
gebogen is.

't Looover daalt naar de donkre rust
van wind- en vocht-beglommen grond,
naar waar eens onzer liefde lust
in gouden stond
haar lommer vond.

't Scheemrende leven vindt den dood
waar de eigen schaduw weemlend lag
in zon en wind, toen hoog en groot
de wereld zag
der heemlen lach.

Wij zijn nu elk weer gansch alleen,
en 't jaar dat om ons sterven gaat
en weemoed's late glans alleen
aan ons gelaat
niet derven laat,

't jaar in liefde door ons bemind
dat zalig ons omwemeld heeft,
stamelt nu hoe in aarde's wind
maar even leeft
wat hemel geeft.

Ook wat de hemel aan ons schonk:
vreugd die gij in mijn armen vondt,
ik in de volle liefdedronk
u zwoel ontbrond
ter warme mond,

't is alles heen en 't leven biedt
als zij geluk ontnomen heeft,
niets dan het machteloos verdriet
dat doodomzweefd
van droomen leeft.

Toch, 't leed dat u genaderd is
toen dood uw vreugden nemen ging,
schuw 't niet - het geeft de lafenis
van mijmering
in schemering...

Dit is ons jaar dat sterven gaat.
O, neig uw hoofd ter duisternis -
Zij brengt de glans om uw gelaat
die wreedst gemis
tot luister is.

Verleden

Zeg niet dat ons verleden is verloren
en dat de lamp der liefde is uitgebrand,
want aan vereenzaming's uiterste rand
wordt der herinring zaligheid geboren.

O, nooit vergeet ik hoe door 't doovend gloren
wij langzaam doolden over 't avondland,
en nooit hoe wij verzaligd hand in hand
talmden om stilte's verre zang te hooren.

En nooit hoe, wijl onder de volle nachten
der velden wemelende bloemenprachten
lagen gedooft en maanlichtovervloten,

hoe wijl wij stonden in elkander's armen
langzaam de bloem van uwe roode, warme
lippen ontlook en zich uw oogen sloten.

3
De bevrijding

[Als langs het avondpad van later dagen]

ALS langs het avondpad van later dagen
ik in verzonken mijmring af en aan
zal gaan, en mijn herdenken zacht de waan
laat streelen die we eens samen stralend zagen,

dan komt wellicht een vriend, het hart gedragen
door zacht begrijpen, aarzlend voor mij staan
en fluistert: 'k Zag haar; 'k ben een wijl gegaan
met haar...' En spraakloos zal 'k hem alles vragen.

O, peinzend is 't nu of zijn stem begon
zalig als mijmerende schemeringen:

'Van schoone zachtheid werd haar smart de bron,
lavende zachtheid voor wie naast haar gingen,

en om haar heen mijmren de levensdingen
als bloemen 's avonds in wat late zon.'

[Er is een vrede die uit leed geboren]

ER is een vrede die uit leed geboren
in 't oog van vreugde als traan van teerheid beeft,
of als een zachte glimlach glanzend zweeft
over 't gelaat dat vreugden heeft verloren.

Maar nimmer zal die vrede 't leven schoren
dat, schuw voor 't eigen hart, in luidheid leeft;
slechts wie de moed van eigen lijden heeft
wordt tot de zaligheid dier vreê verkoren.

En als gij eens uw stil gelaat zult heffen
naar dat nieuw licht boven verleden's graf,
roep dan mijn naam. - Ik zal uw roepen beiden.

O, dan zal ik, ontroerd èn trotsch, beseffen
dat ik mijn volste jeugd in liefde gaf
aan 't hart dat grooter was dan liefde's lijden.

[Boven de maanlicht-overvloeide bloemen]

BOVEN de maanlicht-overvloeide bloemen,
onder de sterren-omwemelde maan,
ontluikende uit de droomvervulde waan
van aarde en nacht die stilte alleen kan noemen,

zag 'k u voor mijn spraaklooze ontroering doemen,
gij die door leed in liefde zijt gegaan
licht als de lach en glanzend als de traan
waarmee mijn oogen u nog wakend roemen.

Gij leeft o, zachtste volheid van het leven,
en 't is me als eens, toen - 't was een zomernacht -
staande in nazwoelte van een breeden boom,

mijn denken, spieglen in mijn droomen, zacht
zeide: 'Wat leeft is slechts een glimlach, even
rimplend de spiegel van den eeuw'gen droom.'

[Als diep in 't woud een beek helder en koel]

ALS diep in 't woud een beek helder en koel
plotsling haar wit geluid ruischt door het duister,
en roept den zwerver naar haar reinen luister
en laaft en sterkt hem voor zijn eenzaam doel,

zoo zijt gij, ver van luidheid en gewoel,
door macht van zacht-zijn vrij van alle kluister,
en eeuwge wind door leven's loover ruischt er
't zilveren lied van uw verblinkt gevoel.

En de eenzame, geteisterd en gesmaad,
wanklend naar een vermoede dageraad
komt in den blanken avond waar gij wacht,

en breekt zijn angst met één doorsnikte klacht
diep in uw schoot. - En heft weer tot den nacht
de heldenglimlach van zijn hoog gelaat.

[De volle blik van zongegeven oogen]

DE volle blik van zongegeven oogen
peilend de diepten van de dageraad
kroont mijn ontwaken, en mijn stil gelaat
voelt zich door zuivre luchten koel omvlogen.

O, wind die eens mijn vreugden hebt bewogen
tot daad van zangen en tot droom van daad,
weer waait gij aan nu ik mijn jeugd verlaat,
en uw blauw rijk is door geen wolk betogen.

En als mijn adem uit uw zee geheven
rees in mijn borst en zwol en beefde en vlood
weer in tot u en met uw leven mee,

zóó zij mijn deel van 't álomgolvend leven
tijdelijk maar vol - want volheid stort ten dood
schóón als een golf neerschumende in de zee.

IV

Liefde I

Hart van het Leven, leven van mijn hart -
aan U mijn hart, mijn leven en mijn zangen,
naar U de breede stroom van mijn verlangen,
naar U de golven van mijn vreugde en smart.

Wel vaak lag mijn ontwricht leven verward
in eigener gedachten net gevangen,
maar uw plots'linge en onweerstaanbre drangen
stroomden mij vrij, stroomden mij aan Uw hart.

Twee maal is Uw zacht beeld tot mij getogen -
Mijn oogen zagen U diep in haar oogen,
mijn mond dronk Uw vervoering aan haar mond;

ik had haar lief omdat ik U beminde,
toen ging ik van haar om Uzelf te vinden
zwerwend, tot ik in de eenzaamheid U vond.

II

Maar eenzaam zijn is één zijn met de bloemen
onder één zon en in één warm verzaam
met alle zachtheden die smet noch blaam
hebben der dingen die wij leven noemen.

Dáár is het Leven, warm en vol, daar zoemen
bijen naar bloemen, neigen op Uw aâm
bloemen naar bijen - Liefde, daar 's Uw naam
slechts door de zwijgende natuur te roemen.

Liefde, dáár, is het dat ik weet en voel:
Gij zijt van 't leven middel, drang en doel;
en ik, droppel dier zee, o, ik zal leven
schuim op Uw golven, golven op Uw stroomen,
leven Uw leven en droomen Uw droomen -
ik kan niet anders dan mij overgeven.

De Hooge Dag

Vandaag stond voor het eerst de sterke Lente
recht van de kust tot in het hooge licht
lachend. - Zij had het land, de zee, gezien
overal onder haar begeerlijk lijf
begeerend, en haar lieflijke overmacht
voelde zijn tintlen door haar snelle bloed
lachend - o, goddelijke zekerheid
dier lach, oovral rondom mijn duizlende oogen
neerjubelend als bloesemen van licht
over de ontstelde zaligheid der aarde.

Zoo zagen en zoo hoorden het mijn oogen
drinkend het licht vanaf die stille top
boven het onafzienbaar samenkomen
van aarde's steilten en de blauwe zee.

Zoo bleef het, tot vanuit het ijle wonder
van licht en zee en hemel in de verten
zichtbaar de nadering begon van hem,
wiens sterke dwang uit de aarde en uit de waatren
stem heft en zangen, naar het eigen leven
juicht, of versomberd is, 't licht mint, of wolken
doet voor de wanhoop van zijn aangezicht.

Maar nu kwam hij verheugd, de snelle Wind -
verheugd, als had hij nooit de nacht gekend,
van over zee, en toen hij grooter werd,
naadrend, zag ik het stralende gelaat
en lange wuivingen van armen boven
zwevende dans, en meeuwen om zijn lijf
zwierend, en schuim als waiend sneeuw, dat snel
schoot uit zijn voeten als blinkende wiekslag.

En een ontstelde vlucht van brijzlend licht
woei voor zijn dans uit, en mijn duizlende oogen
binnen, en riep zijn naadring in mijn ziel -
en met mijn ziel zag ik zijn lijf, doorzichtig,
ijl, en als waaierend water, elke lijn,
sidring van licht, en elke tred der dans
een bekkenslag van zilvren klank, geslagen
hoog uit goud licht neer op de blauwe zee.

Maar Lente en hij, elk nog in eigen vreugd
blind, en vervuld van eigen overmacht,
zagen elkaar niet, tot een losse wolk,
zijn dans vooruitgewaaid, tegen haar borst
woei, en in ijle sprenkeling van regen
brak, en zij schrok, en lieflijk neeg zij 't hoofd
en zag haar blozend lichaam overfonkeld
van droppelende koelten... en toen zag zij
de Wind, wetend van niets, en naderdansend...
En met één roep werd haar verbaasde vreugd
roerloos, en van den grond tot in het licht
stil. Boven aarde en zee hing toen de stilte
als 't lang zwaard van een groot geluid, geheven
ter neerslag. En de wind hoorde de stilte
plotsling, en op het midden van de waatren
stond hij pal, hief het hoofd, zag haar, en riep:
'Lente!' - Niets zag hij meer dan haar, hij voelde
lust en de toemelooze dwang van lust
opslaan van hem naar haar, en wierp zijn hoofd
terug tot in den nek, en wierp zijn armen
op, en hij trok haar oogen naar zijn oogen
neer, en haar roode mond neer op zijn mond.

En zoo, totdat geluk mijn lijf neerlegde
zacht op die stille top boven de zee,

heb ik hen daar zien staan, hoog, lijf aan lijf,
roerloos, en mond op mond, hun sterke lust
vergaan in machteloze teederheid.

En midden door de gouden stilte stonden
zij tusschen de open wereld en de zon
als de aanhef van het langverlangde lied,
door te volkomen zaligheid bedwelmd
op openende lippen...

Najaarsmorgen I

Mijn droom, ontwaakt aan de uitgang van den nacht,
neeg, en zij zag 't geluidloos binnenvloeien
van 't koele en ijle licht en 't zacht ontgloeien
der lange neevlen in de diepte, en dacht
hoe nooit de bloem der schoonheid onverwacht
verscheen ter ziel; hoe voor het openbloeien
lichtende luchten uit den geest aanwoeien,
opdat bewustzijn schoonheid tegenlacht.

En mijn ontwaakte droom, de liefde voelend
der ruimten, neeg zich in verzaligd hopen
nog verder over 't jonge licht, en zag
eindelijk de Aarde, zich uit neevlen woelend,
ingaan gelijk een groot juweel tot de open
heldere diepten van den nieuwen dag.

II

Mijn venster staat naar de ijle morgen open;
mijn ziel staat in mijn oogen, en zij zag
nooit nog de vrede in zulk een klaar gezag -
mijn koele handen liggen stil en open.
Er blijft mij nu maar één verheerlijkt hopen:
dat een mensch, wijs en rein als deze dag,
kwam, en zijn kalme hand in mijn hand lag
om naast hem door het koele licht te loopen.

Hij zou al oud zijn, maar met de verklaarde
rust van die Leven meer dan leed gelooven,
en hij zou spreken deze vreemde troost:
'Ik ben de Dood; ik dwaal nu over de aarde.'
En ik, hem aanziend, zou u, Leven, loven
dat ge als uw opperst dienaar zulk een koost.

Liederen I

Zij is mijn lente van dit jaar;
zij heeft mijn hart en weet het niet -
Het licht waait door haar wuivend haar;
ver zingt een vogel haar levenslied.

Wij gingen over de hoge hei -
diep lag een dorp in de wemeling
van 't verre licht, zij ging naast mij,
maar zij wist nauw naast wie zij ging.

Haar oogen open als de dag,
heer haren wuivend van geur en licht -
wreed ging haar blijde snelle lach
over mijn sprakeloos gezicht.

o, Wreede lente van dit jaar -
blij zingt een vogel mijn wanhoopslied.
Het licht waait door haar wuivend haar,
en zij heeft mijn hart en weet het niet.

II

Zij heeft mij lief - zij heeft mij lief -
mijn mond heeft in heur diepe haar
langzaam gedroomd: zij heeft mij lief -
ik zag de sterren door heur haar.

Toen stond zij op - 't stroomde ten grond,
goudlende brand door 't nachtazuur.
Ik zag haar staan daarin; ik stond
stervend te leven voor dat vuur.

Zij, die zoo lang in smarten lag,
brandde ijl en koel in 't kalme licht.
In de open hemel van haar lach
ademde mijn verrukt gezicht.

De Verschijning

Zij, zij naar wie ik nauw meer durfde hopen,
zag ik in de open glazen deur verschijnen:
zij hief haar hand en hield de lange lijnen
der witte waaiende gordijnen open,
en zag mij aan en lachte, en eindloos hopen
wondde mijn weemoed met haar ijle pijnen;
toen ging zij - 'k zag haar gaan en ver verdwijnen -
't licht woei den dag lang waar zij had geloopt.

En nog in de avond zat ik waar haar luister
lichtend verschenen was voor mijn verlangen -
en hoorde 't sluimrend looveren gefluister
buiten, en zag het onbewogen hangen
en soms even bewegen van de lange
blanke gordijnen in het koele duister.

De Nacht

Door 't waiend maanlicht is zij weergekomen.
Snel en geluidloos liet zij 't lang gewaad
vallen - ik zag heur haren langs 't gelaat
goudelend naar de blanke borsten stroomen.
Wij hebben 't leven in dien nacht genomen
tot waar het duizlend in den dood vergaat,
en samen stervend bleven we in een staat
van dieper lust en siddrender betoomen.

Tot zij, ontwaakt, nam haar gewaad, en liep
door de open deur naar buiten en heur haren
woeien in 't laatste maanlicht goudlend uit.
Ik zag haar na - een haan kraaide, en zij riep
van ver lachende woorden, en die waren
als een hel wonder van licht en geluid.

Aan de Zon

Hooger dan de vreugden van ons leven
breeder dan de rust van onzen dood -
Zeker licht over ons wankel streven,
loutrend vuur voor onze zonde en nood.
Al de wanhoop, al de donkre grieven,
die de leegheid hunner handen hieven
doorheen de eeuwen naar uw hoog gezicht,
waarheen dreef hen leven's eeuwig vloeien?
zijn zij in de kindren, die daar stoeien?
zijn zij in de bloemen, die nu bloeien
om mij in uw licht?

Gij, die we altijd zonder denken noemen,
als we u roemen moesten, onverdeeld;
die de kleurenwemelende bloemen
uit het warme lijf der aarde streelt -
Goden deinsden diep onder uw staren,
maar gij liet de bloemen als zij waren
in de doode tijden, toen men zong
en bazuinen op de duistre muren
luid hief naar uw oostelijke vuren -
muren werden stof, maar gij bleef duren
schoon als toen en jong.

't Leven, dat in ons verloren dwalen
soms een van zijn dagen zingen doet
diep onder de lucht waar 't in uw stralen
brandt der eeuwen onafzienbre gloed -
macht, die baarde en breken zal wat nu is,
't eindloos leven, dat nog boven u is,
en op vloed en ebbe van zijn tijd
bergen, bloemen, al de schoone emblemen
van uw lust door u blijft geven, nemen -
kroont u met de staagste diademen
van zijn eeuwigheid.

Zij, die uit een nacht van ziekte en zonde
zacht gedragen in uw loutrend licht,
met hun eersten gang nieuw leven vonden
zich belijdend voor uw aangezicht,
weten dat, naakt wadend door uw vloeden
en gezegend door uw hooger gloeden,
elke dag een dag kan zijn van jeugd -
en zij voelen, door uw lust beschenen,
't leven in hen, over, om hen heen en
uit hen golven, en hun vreugd wordt weenen,
en hun weenen vreugd,

tot vervoering's zilverruischend weemlen
 in een oogeblik van eeuwgen duur
 vleugelt door den even zang der heemlen
 tot de ontzetbre stilte, waar uw vuur
 laait, en laaiend geeft en in het geven
 neemt, en brengt het weggenomen leven
 aan uw hart, waar het nieuw leven wordt -
 en de ziel, de in uw vuur blindgestaarde,
 die ge in één stonde alles openbaarde,
 staat in u, tot zij weer naar der aarde
 lijf en leven stort.

En o, dan 't ontwaken, 't zacht bewegen
 der doorgloeide leden, 't overeind
 weer gaan staan en 't dwalen langs de wegen
 wijl de dag vol jonger leven schijnt -
 neen, niet schijnt - vreugde in natuur geboren
 is als bloemen vol en gaat verloren
 als de bloemen - maar zijn bloemen schijn?
 Alleen zij, die zingend kunnen dwalen
 en als kindren in uw rechte stralen
 kunnen leven, lachen, ademhalen,
 zullen goden zijn.

En hoe zalig hij, die 't leven wetend,
 heel zijn weten, met zijn hart doordringt,
 en in overgaaf zichzelf vergetend
 zingt en voelt dat hij voor allen zingt,
 tot hij, staande ontroerd voor 't breede sterven
 van uw dag en moe van zang en zwerven,
 fluistert, door uw dalend licht omstraald:
 'Zon, mijn woord was zang, mijn stilte luistren,
 Gij mijn kroon.' Zalig, wie dit kan fluistren
 wijl over zijn neigend hoofd het duistren
 van den avond daalt.

Aan de Muziek

Een fragment

o, Ontroering, die het eeuwig zuiver
weten blijft van wie is ingewijd -
als 't heelal het lijf grijpt met den huiver
van de sferische bewogenheid -
als het hart een ster wordt, en de sterren
harten, en zich de oogen opensperren
en de hemel tot het oog ingaat -
als dan 't lichaam, wit van geest, de pezen
spannend om het hart heen, is verrezen,
dan baart in het aangegrepen wezen
de eeuwige droom zijn daad.

En het lijf wordt in het hel vervoeren
als dun ijs om het kristallen hart,
voor de teederheid van aardsch beroeren
in een rechte siddering verstard;
met de onmiddellijke drang der sferen
stuwen geest en ziel, en met hen veeren
hoog de schreden van het lichaam mee
als een golf in de eeuwge zee der lusten -
zoo, ziel van mijn zang, ging uw bewuste
duizelende wake langs het rusten
van den wind naar zee.

En uw voeten kwamen en zij bleven
 zweven op de waatren van den nacht;
 't snelle gaan der sidderende wreven
 hief de spanningen der levenskracht
 door het lichaam, één begeerte, stijgend
 tot waar het gelaat, wit, strak en hijgend
 voelde en hoorde in duizelende zwijm
 rondomheen en door zich 't maatloos gonzen
 der doorstuwde sferen, en in 't bonzen
 van het eigen hart den zwaren, bronzen
 hartslag van 't geheim.

Gang der goden, duizelend bevrijden,
 dans, die de aarde met de sterren bindt,
 die het lichaam, dat het hoogst verblijden
 van de ziel doorstaan kan, overwint -
 Hoog verhief de zee wolkende schuimen
 weerszijds van uw zweefgang naar de ruime
 vlucht van uw gespreide hande' omhoog -
 en gij danste - groote sterren waren
 stralend in het stroomen van uw haren,
 en de hemel wemelde in de klare
 wijdheid van uw oog.

Godengang over de golvende uren
 wisslend rijzend of in zachte val
 dansend op tot waar der sterren vuren
 suizend zwaaien door het stil heelal -
 tot het Oosten opengaat, en 't jonge
 licht omhoogwiekt door de luid doorzongen
 sferen, en de nacht deinst, en de zang
 van de waatren, door het vuur bevlogen,
 zichtbaar zingen wordt, vullend de hooge
 ruimten tot der dagen blauwe bogen
 met haar gouden drang.

o, Het trouw en eeuwig zeker wonder
 van het oosten en dien open brand,
 als de stilte laait van zangen onder
 't vuur dat stijgt, als het ontwakend land
 vooglen opzendt in die gouden gloeden
 juichend, en de zee haar luide vloed
 heft ter vuren lippen van het licht -
 als de zon zijn vlammen blaast te zwaaien,
 en de hemelpoorten openwaaien
 voor den adem en het klimmend laaien
 van zijn aangezicht.

o, Gij, die de ziel zijt van mijn zingen,
 die de regen van mijn dorsten zijt,
 die uw licht stroomt door mijn schemeringen,
 Gij, die mij tot vreugde hebt gewijd -
 'k zie, nu 't snelle licht de duisters ruimde,
 dansend aan hoog over de gepluimde
 waatren - 't jong licht uw gespannen wiek -
 uw schoon lijf, en ik strooi u te roemen
 zingende woorden als weemlende bloemen
 voor uw dans uit - Gij, die ik moet noemen,
 hemelsche Muziek!

Altijd weer opnieuw werd gij geboren,
 eeuwig jong als ons verlangen is -
 als een leven alles had verloren -
 en nog liefhad, brak de duisternis,
 en van uit het ver geluidloos weemlen
 van de zeeën en de zaalge heemlen
 daagde uw duizlende aandans, en tot gloed
 werd geluid, licht tot klinkend ontroeren -
 is de lucht niet zee voor uw vervoeren?
 en de fonkelende watervloeren
 gronden voor uw voet?

Leven en Lied

Leven! - bedolven
onder uw stroomen
mijn waken, droomen,
hart en gelaat,
is aadmen bidden,
en in het midden
van uwe golven
is zingen daad.

Leven, ik min u,
en van verlangen
worden mijn zangen
meer dan ik ben -
want schoon zij groeien
uit mij, zij bloeien
door u en in u
en gij in hen.

Tijdelijk bewogen
mee in de zegen
van uw bewegen,
dat eeuwig is,
totdat zij zwijgen
en weer neerzijgen
in uw betogen
geheimenis.

Maar als mijn minnen
zal zijn vergeten,
als geen meer weten
zal wie ik was -
zal, wat mijn leven
bewoog, nog beven
in ziel, in zinnen,
in zon, in gras,

beven in bloemen,
op winden zweven -
deel van het weven
van uw geheim -
Laat dan mijn dorsten
naar ruimer borsten
vlien, en u roemen
in grooter rijm.

Uw dood is vinden
van nieuwe lijnen -
alle verdwijnen
in donkren grond
is een zacht onder-
gaan in uw wonder:
een nieuw ontbinden,
een nieuwe bond.

Aan de Eenzaamheid

Voor R.N.R.H.

Eenzaamheid...!

Wankelend naar uw luister,
 moe van twijfel en de onzuivre daden
 die mijn diepst hart tevergeefs bleef smaden
 in der luidheden gemeenzaamheid,
 moe en wanklend, maar door 't staag verblijden
 van mijn hoop omstraald, ga 'k door der tijden
 breede wenteling van licht en duister
 naar uw verre luister, eenzaamheid.

IJdele uren, bloemen, die bekoorden,
 maar een zuiverder bekoring schonden -
 in hun ondiep hart heb ik gevonden
 de verlatenheid die wondt en breekt,
 want het diepst hart is wel meest verlaten
 tusschen de onverschillige gelaten,
 en als de eigen mond ledige woorden
 over haar beminde stilte spreekt.

Maar geleid door zeeke hand van deemoed
 trad ik door de luidgeschonden tempel
 van mijn vreugd' tot de altijd heldren drempel,
 nooit bevekt door dat verlaten feest -
 en mijn hart zal luide vreugde onttronen
 wetend dat haar eens glanzend zal kronen
 kalme kroon van een verklaarde weemoed
 waar de greep der wanhoop is geweest.

O, geen bloemomkranste wanen baten,
 en geen lach kan 's hárten tranen wisschen,
 want één storm van snelle duisternissen
 wervelt hen heen naar vergetelheid.
 Slechts aan uw groot hart zal mijn hart vinden
 lafenis boven die duistre winden,
 en geen hoofd rust gansch en al verlaten
 aan uw hooge borsten, eenzaamheid.

Daarom over dien helderen drempel
 van den morgen tijd ik uit ter wereld
 door de koele velden, dauwbepereld,
 naar des middags hoogstgestegen pracht,
 en verzaligd door den avond gaande
 zal 'k zien dalen en opstralen aan de
 wemelende koepel van uw tempel
 stâge zon en breedbestarnde nacht.

Bergen, uwe tronen, zondoorklaarde
 zeeën, uw wijdfonkelende vloeren
 vloeien ál na schemering's ontroeren
 in de maandroom die uw nacht doorvliedt,
 en uw kind houdt zijn wijd oog geheven
 naar uw levenoverweldigend leven -
 o, de wreedste wisseling der aarde
 wordt zoo klein voor wie uw sterren ziet!

Zon en sterren, wentelende vuren
 over onze leeggeheven handen
 brandend aan de plotselinge wanden,
 klare steilten van uw eeuwigheid,
 waar uw winden zingen, stilten zwijgen
 over onze hoofden die zich neigen,
 over onze smarten die verduren,
 over onze wisselenden strijd.

Maar wijl voor des harten diepste ontroering
 nooit in ander hart nog is ontloken
 bloem van troost - wijl geen het ongesproken
 innigst van zijn leed gemeenzaam lijdt,
 stroomt naar uw hart al ons leed, ons droomen
 als naar nimmervolle zee de stroomen,
 en u lief te hebben is vervoering
 wijl uw hart zóó groot is, eenzaamheid!

Groot zijt gij - maar hoe vol teederheden
 die hun beden huiverzalig heffen
 naar waar door geen pijn van hoon te treffen
 rijst uw glanzende gelatenheid
 boven duistre trots - en toch, steeds weder
 neigt gij teeder naar een hart u neder;
 daarom heft uw glimlach al wie leden
 uit hun snikkende verlatenheid.

Daarom ga ik tot uw hoogen luister;
 daarom, weet ik, zult gij mij niet smaden,
 want mijn hart was dieper dan mijn daden,
 mijn hart was in u, o, eenzaamheid -
 En tot u gaand ga ik tot mijzelven
 wijl uw dag, uw nacht, over mij welven,
 wentelingen van uw licht en duister,
 beelden van uw luister, eenzaamheid.

Laren, Mei 1911.

II

De belijdenis van de stilte

Voorzang

Wandering and singing like the foam of the sea
(YEATS)

De nacht waait aan van over zee; de rotsen
donkeren, en het schuim wordt bleek en roept
sterker en hooger uit de luide diepten
op tot mijn neigend hoofd...

Ik hoor de zee -

ik kan de zee nu hooren zooals geen
die nog herinring heeft aan eigen leven...
ik heb te lang geluisterd naar den wind
om nog te weten of het liefde was,
dat mij deed fluisteren: 'ik heb u lief' -
in 't scheemrend haar van een vergeten vrouw.
En is dat vreemd? en is het schuim, dat hoog
uit de zee opwoei toen ik naar haar neeg,
niet lang al weer verloren en verwaaid?
Luid dreunt de zee in donkerende diepten -
luid waait de nacht rondom de sombre rotsen -
o, Luister, hoor - de scheemrende eeuwen roepen
door dezen nacht, en hef het hoofd, en zie:
de sterren over de waaiende ruimte stijgen.

Wat waait er door de schemerende sferen
en langs mijn open oogen en mijn handen,
die leeg zijn, en de mijmring van mijn voorhoofd
heen en voorbij? - Onheuchelijk verlangen,
dat, altijd door den wind geroepen, nooit
met het vermoeide lichaam neeg en zacht
wegzank in donker zwijgen en de slaap
der aarde... nooit - maar altijd waait en altijd
roept, en weer jonger oogen staren doet
en hoofden neigen en de bleeke handen
strekken... waarheen?

en voor mij breekt en dreunt

de breede zee diep in den luiden nacht;
 en achter mij - o, hoor het eindloos waaien -
 schemert het oud goud van gebroken kronen
 in 't waaiend zand van de verlaten heuvelen...

Hoe kan een mensch, die wind en zee moest hooren
 als ik, zich neigen tot een ander mensch
 met zoekre liefde en met den heldren lach
 van hem, die een beminde vrouw verheft
 naast zich, tot beiden staan in de open poort
 der daad en voor het jong licht van het leven?
 Te lang woei de oude scheemring om mijn hoofd...
 en daden...? kan een kind lachen en spelen,
 als de verlaten mijmring van een oud
 gebogen koning over hem heen neigt
 en, hem niet ziend, diep in zijn heldere oogen
 staart naar het eind van een oud leed? kan ik
 gaan tot de daad als ik de zee hoor breken
 diep in de steilte en door mijn open oogen
 de weemoed van de scheemrende eeuwen inwaait?

Wel ben ik van die weinigen, wier geest
 geboren wordt in de ijle en open sfeer,
 waar de bewegingen en wentelingen
 van 't leven, opgeheven, voortbestaan
 in 't zuivere en onmiddellijke spel
 van lijn en klank en kleur. Hun hoogste werk
 is het belijden dier herinnering
 in stof van de aarde en 't spel der aardsche zinnen
 Herinring... want zij dalen en zij vinden
 dalend het lichaam en de strijd der aarde,
 en waar het woeden van dien grooten strijd
 breekt door de ruige bedding van het leven
 der volken, blijven zij: vast uit het midden
 der kolken en der woelingen staan zij

blinkend, en trekken de volkomen daad
 hoog uit de donkre scheê van het gemoed
 als een recht vuur, dat wijst den stroom vooruit.
 Zij zijn de groote helden: zij belijden
 hun oorsprong strijdend in dit lager land;
 wat daar hun licht was wordt hier door hun liefde
 tot vlammen van een heilig vuur, en heilig
 is de oorlog van hun liefde. Zij zijn sterk:
 hun wil trekt vaste lijnen voor hun daad;
 hun grootheid is de grootheid van de rots.

En toch - niet elk dier weinige geesten wordt,
 het aardsche kleed aanvaardend, tot een mensch
 staand midden uit de stroom, die het gestelde
 deel is der volken in het werk, dat de aarde
 wentelend door den aether van 't heelal
 volbrengt.

Niet elk.

O, Wind... o, Zee... gij, groote
 stemmen aanwaaierend om dit neigend hoofd,
 zing mij van hen, die enkelen, die zijn
 als ik, en grooter dan zijzelfen is
 hun weemoed, waarin 't eigen leven zonk,
 zonk en verging als een vergeten wrak;
 van hen, die als zij neigend voor u staan
 den tijd verliezen, zon en nacht en 't staag
 wentlen van daad en daden-zwangere rust,
 tot niets hen blijft dan de oude scheemring waaierend,
 fluisterend waaierende hun starende oogen
 binnen, tot om hun naakt en luistrend hart.

Zing, wijl ik denk aan hen en denkend luister...

door de ijle duizel van dit lichaam zal
 uw zingen in mijn leven binnenwaaien,

en waaien door mijn leven naar de verten,
 lange verlaten stranden, waar mijn aandacht
 ruig uit de donkre waatren van de ziel
 't bleek schuim zal zien der plotselinge beelden
 rijzend - dan zal ik zingen...

zing voor mij,

o, wind... o, zee... wat ben ik zonder u -
 mijn stem is te verlaten zonder u -
 en ik ben niets meer - alles wat ik had,
 wat ik verloren heb en heb verlangd,
 het is vergeten - ik ben niets meer, niets -
 dan iets dat ritselt in uw eindloos waaien -
 ritselt en luistert... Alles wat ik kan
 is luisterend naar u mijzelf vergeten
 totdat uw waaien aan mijn donker hart
 ontwoelt een eindelijke tale...

luister...

o, hoor het diepe schuim breken...

o, hoor

de luide, donkre wind hoog over zee
 aankomen door den nacht...

en dit is alles

wat mij van mensch en wereld is gebleven -
 toorning of vreugd, opgolvend uit het rood
 saâmbindend bloed der harten, alle wolken
 licht van droomend verlangen, elke zang
 helder van hoop - zij breken in de diepten
 gestadig dreunend en het waait voorbij...
 en wie er weende en wie er lachte en wie
 tot daad aanvuurde of riep van angst en pijn,
 't breekt in één golf en op één adem wind
 waait het voorbij...

o, Eindelijke stem -

hoor ik uw zang?... laat mij mijzelven hooren...

.....

't Waaien der scheemring en der zeeën breken
is achter al de stemmen van dit leven -
maar weingen hooren en de velen streven
luidruchtig, en zij smaden, juichen, smeeken,

en gaan voorbij... de weinigen die hooren
hebben der velen daden en hun trachten
in een trotsch spel van werende gedachten
beproefd, vergeefsch bevonden en verloren.

Maar waarlijk zijn zij de waarachtig grooten,
die, 't eeuw'ge hoorend, toch door 't leven worden
gestuwd tot daad, en zich naast de andren gorden,
terwijl verzwegen in hen ligt besloten

't geheim, het vreemde van der eeuwen weemoed,
dat, als zij oud zijn en vermoeid van streven
de wegebbende vloeden van hun leven
beschijnen zal met een laat licht van deemoed.

Maar enklen, aan 't steil eind geboren zijnde
der wereld, en in schemering verloren,
zijn te ver in den donkren wind geboren
en staan, leunend tegen het rotsen einde,

te recht boven het maatloos dreune' en breken
der vreemde zee en té alleen daarboven
om ooit tot in hun bloed toe te gelooven
het woord van één eeuw en dat woord te spreken.

Maar wel zien zij de grootheid van wie strijden
gestuwd door het ruig leven, en soms snelden
zij het land in naar die erkende helden,
gedreven door hun uit vereenzaamd lijden

en uit bewondering gegroeid begeeren...
maar tevergeefs zij moesten zich afwenden,
en wanklend door spelonken van ellenden
daar, waar zij eenzaam stonden, wederkeeren.

Zij zijn niet groot, geen helden en hun smarten
geen trotsche puinen van vergeefsche daden;
en toch zullen de grooten hen niet smaden
om het oud noodlot van hun vreemde harten.

In donker mijmren gaan zij over de aarde,
en de wind roept hen waar de uiterste rotsen
steil einden in der waatren eindloos botsen
en waar de golf in 't schuim breekt dat zij baarde.

Als zij daar komen, staan zij stil en weten
niets meer en zijn niets meer en door hun oogen
komt een aloude schemering gevlogen,
in naar hun hart tot ze alles zijn vergeten.

En dan gaan met hun lippen wind en golven
en schemeringen van die weemoed zingen
waarin de barste ellenden ondergingen -
waaronder 't steilst verlangen werd bedolven.

Dan staan zij en hun starende gelaten
zingen zooals nooit menschen zingen konden,
dan zij, die zwierven tot zij te steil stonden
boven de vreemde zee, en te verlaten.

En wat zij zinge' is grooter dan het eigen
zielslied hen is - en later, door der velen
luid leven dolend, lachen zij en spelen
als de andren: maar soms staan zij stil, en zwijgen.

En gaan - of iets hen riep - en zonder spreken:
 zij hoorden weer, was het ook ijl en even,
 hoe achter al de stemmen van dit leven
 scheemringen waaien en de zeeën breken...

.....

o, Hoor het diepe schuim breken...

o, hoor

de moede, duistere wind over de zee
 aanwanklen door den nacht...

ik weet het nu

waarom ik hier sta en mijn handen leeg zijn.
 Maar nu dit is aanvaard, en elk begeeren
 ophoudt, en ook de ellenden wijken, voel ik
 in mijner ziele koelende openheden
 de vloed der bezinning binnenvloeien
 geluidloos; en mijn aandacht overschouwt het
 vanaf de wijde manezilvren tinnen
 des geestes. - Het is goed dat dit zoo is,
 want dat is wat het leven in mij wil
 volkomen. - En nu vouwt, blad na blank blad,
 wijd en vanzelve deze bloem zich open:
 't vermoeden van een uiterste verstildheid,
 die oorsprong is en doel, en van des levens
 schuimende stroom de hooge koele bron
 en de eindelijke rimpellooze zee.
 Ik weet, dat dit vermoeden is ontloken
 uit de eigen geest en het bezielde verlangen
 van deze om in de dingen te belijden
 geheime rust, die als een meer zou zijn
 voor de eigen droppel. - Heb ik niet altijd,
 sinds ik voor 't eerst de simple dingen zag
 verwonderd, de wakende droom gekend
 die aandacht is en die mij door de levens,
 aadmend rondom mij heen, langzaam deed gaan

in mijmrend tasten en met starende oogen?
 en als mijn geest nu de uiterste verstildheid
 belijden gaat, is die wellicht niet anders
 dan 't wonder van het samenvloeien van
 't heelal met zijn aanschouwing tot dien éénen
 druppel van open helderheid - mijn rust.

Zoo laat mij uitgaan ter belijdenis
 van dit schoon wonder, en terwijl ik dool
 aandachtig door het ademende leven
 zal 'k het mij soms gaan denken als een vrouw,
 die ergens over de aarde dwalen moet,
 omdat het zien van een peinzende vrouw,
 met haren overscheemrend het geheim
 der oogen en der vreemde roode mond,
 van ouds mijn hart bevangt; en soms ook zal
 ik haar mij denken achter 't verste waaien
 en aan het einde van den tijd; en soms
 als een gelaat dat mij vanuit den nacht
 ongezien aanziet; - en in haar belijd
 ik de uiterste verstildheid, die wellicht
 niets is dan 't wonder van de saâmvloei van
 't heelal met zijn aanschouwing tot dien éénen
 druppel van open helderheid - mijn rust -
 mijn rust, waardoor ik angstloos hier kan staan,
 denkend, tegenover den hoogen nacht...
 En weldra gaat nu dit vereenzaamd deel
 van de planeet in tot het open licht,
 verschijnend voor het oostelijk gelaat
 van vuur. -

Het schuim bedaart... de wind gaat liggen...
 de sterren kwijnen in het stil heelal.

I

Tijdloos Gelaat, dat boven diepten zwijgt
waar 't leven wordt en sterft en stervend wordt,
wendend... Droom, waarheen alles eeuwig stijgt;
Rots, waar het alles eeuwig tegen stort...

Droom van mijn woord - Rots van mijn zang - ik weet
hoe wijd de duizling van uw oogen leeft
over het al, en dat nooit vreugd, nooit leed
die openheden oversluiert heeft.

Want als de tijd mij loslaat, en ik blijf
in duizelende zwevingen, tot ik
plots uit de sidderingen van mijn lijf
stijg, en in de eeuwigheid van 't oogenblik

't eindeloos ruischen van uw zwijgen hoor
door sferen waar geen aardsche stem meer spreekt,
voel ik dat zij mij aan en door zien, dóór
tot in 't hart van mijn hart, dat snikkend breekt.

II

Maar 't hart, sterker dan leed, dat breken kan
in tranen, van zichzelf niet, maar doorstraald
van de vervoeringen der zee, waarvan
het niet is dan een golf die rijst en daalt,

stort brekende terug naar de aard, waar 't loom
sluimert in 't lichaam, tot het daarmee wordt
gewekt, en weet die hoogste droom zijn droom,
zijn droom de rots waarvoor het is gestort.

En hij slechts, die op breedste vleuglen streeft
op, tot hij stort uit de ijsten van zijn doel,
zal spreken dit hoog woord: de hemel leeft
in mij, daar ik mij kind van de aarde voel.

En Gij, die van mijn stem de moeder zijt,
o, Gij, wier ziel zee van mijn golven is
en hemel van mijn wolken - ik belijd
u, en mijn zang is mijn belijdenis.

En zingend zwerf ik over de aarde, die
uw woning is, en zing haar schoon bestaan,
droomend tot in de heemlen, die ik zie
terwijl mijn voeten in haar bloemen gaan.

III

Maar er is een, wiens eindeloze zangen
de golvingen zijn van een eeuwig zwerven,
en waar de hoogste stemmen brekend sterven
roept door de hemelen nog zijn verlangen.

En schoon hij leeft van minnen en verlaten
en altijd lachen zal na donkerst weenen,
Gij zijt zijn eeuw'ge weemoed, naar U henen
dwaalt zijn gelaat langs de andere gelaten.

Hij is de Wind, hij is mijn hoogste broeder,
en eens - o, eens - laafden we ons eerste dorsten
sluimerend aan uw ademende borsten...
ons werd die laafnis eeuwig dorsten, moeder -

En nu - den langen dag liep ik te dwalen
en waar ik dwaalde hoorde ik de aarde fluistren,
dat hij daar was geweest, en bleef ik luistren,
'k hoorde hem zingen, ver in diepe dalen.

Toen is de dag gedooft... de schemeringen
werden geboren, en een vreemde toover
kwam over de aarde zweven... ergens over
de duisterende zee hoorde ik hem zingen.

En toen het nacht werd en der wondren weemlen
vol werd, ben ik de rotsen opgestegen,
en saam met de aarde heeft mijn hart gezwegen,
vereinigd onder het geheim der heemlen.

Alleen diep hoorde ik nog de golven breken,
maar zelfs zijn zingen kon ik niet meer hooren...
toen werd verlangen als een oud, verloren
verhaal... ik wist en ik heb opgekeken,

en zag hem onbeweeglijk aan mijn zijde
staan, en hij zag mij aan, en toen onze oogen
elkander vulden was 't ons of de hooge
nacht uw gelaat werd, en Gij zaagt ons beiden...

Wij stonden samen lang en zonder spreken,
- want wisten wij niet ál elkanders woorden? -
wij stonden op de rotsen, en wij hoorden
diep in den nacht de lange golven breken.

IV

Ik, die geboren ben
uit uwen schoot,
voel mij verkoren en
klaar tot uw dood.
't Eind van mijn zwerven zal
zijn als ik sterven zal
weer in uw schoot.

Maar is mijn zwerven niet
zingen naar U?
is al mijn derven niet
winnen van U?
't Einde der dingen is
eeuwig. - Mijn zingen is
sterven in U.

Tusschenzang

*Building a sorrowful lovelines
Out of the battles of old times.*

(YEATS)

Ik denk U aan 't ijl eind der tijden bij
de hooge harp der zeven gouden snaren,
mijmerend... en Gij heft de witte hand...

'En hooge mannen kwamen over zee,*
't zonlicht op helmen en op zwaarden, kalm
stonden zij uitziend op de snelle schepen;
en achter hen stonden de zeilen bol
en speelden sterke kindren, en de vrouwen
zongen over de waatren, en hun haren
woven in waaiend licht, en hun gewaden
tegen de rondingen der schoone lijven
woeien en streelden, en het licht was warm.

Toen juichten plots' de voorste mannen; op
vlamden de zwaarden, en de kindren juichten;
de moeders stonden blij en hoog: zij zagen
allen het verre en eindelijke land,
en naderden en zwegen en zij zagen
rotsen, en de opslag en de val van 't schuim.

Daar werd hun leven zwaar, en door gevaren
gehard, maar helder bleven de open oogen
in het verweerd gelaat van elken man,
en de armen sterk, en scherp en snel de zwaarden.

* In groote lijnen is deze verbeelding ontleend aan verhalen van de Celtische mythologie, en vooral aan die, waarin ons verteld wordt van de Fianna, het vreemde, trotsche geslacht van krijgers en zangers, dat volgens de overleveringen omstreeks de 2e en 3e eeuw na Christus in Ierland leefde. Zij waren jagers en zwervers, en dienden vaak als krijgers bij de vorsten van Ierland. Zij werden ten laatste verslagen en vernietigd in den slag van Gabhra. Oisín (Ossian) was hun groote zanger.

Zij leefden strijdend, zwerfend door de landen
tusschen de vaste tronen van de vorsten,
die zij hooghartig dienden, en die hen
vreesden, en 't recht der vrije jacht verleenden
in 't woud en ver over de wijde heuveln.
En allen, die in de oude huizen waakten,
zagen de kampvuren ver in den nacht
en wisten, dat die bent vermetelen
daar sinds het vallen van den avond rustte
wachtend het dageraden en de daad;
en dat de sterke kindren bij de zwaarden
der mannen sluimerden, en dat de mannen
omstrengeld lagen bij de jonge moeders
en de oude daad vergetend, door hun lust
de rust ingingen voor het nieuw verrijzen.

De kindren groeiden: knapenarmen werden
hard en behaard, en droegen de oude zwaarden
van de gevallen vaders, en de maagden
werden bemind, en van het nieuw geslacht
de moeders en de zomer en de band.

Tot er ten laatst nog maar één hoog grijs man
van allen leefde, die eens uitziend stonden
in waaiend licht voor op de snelle schepen.
Hij had de wijsheid en de diepe blik
van wie veel vreugd verloor, smart overwon,
en lang te luistren stond naar wind en zee -
en bij de breede vuren in den avond
sprak hij, en velen staarden luisterend.

Het eind kwam: in het trotsch en eenzaam hart
van hem, die jaren op den ouden troon
geduld had en gezwezen, werd de vrees
en 't mokkend haten van 't omwonend volk

tot rekenschap van macht en kort besluit.
 Hij zond bevelen uit, en dreunend kwamen
 zijn mannen met hun wagens; hij trok uit:
 de lange glinsterende legers waren
 weerzijds zijn wagen als een sterke wiekslag.

Luid was die dag, en waar het zonlicht woei
 over de heuv'len stortte 't verwoede leven
 dreunend en bloedend in den donkren dood.

Later, in dalend licht, keerde de koning
 terug, met roem omhangen; late zon
 bescheen de roode lengte van zijn zwaard.
 De duistere vermoeide legers waren
 weerzijds zijn wagen als een trage wiekslag.

En toen hij 's avonds bij het walmend schijnsel
 van fakkels, aan de voeten van zijn troon
 die hooge, vreemde vrouwen zag, gevallen,
 weeklagend om de schandelijke pijn
 der leedren riemen in hun zachte lijven,
 lagen ver in de waiende eenzaamheid
 der heuvelen, de mannen van hun leven
 stervend en koud, lagen de hooge helmen
 gebroken naast de hoofden, lagen glanzend
 de lange zwaarden in de schemering -
 en stond, ontkomen in den donkren wind
 een moe grijs man, die veel verloor; hij zag
 rotsen, en de opslag en de val van 't schuim -
 en stond spraakloos boven de luide zee,
 en hoorde ver de schemeringen waaien
 over de duisterende landen waar
 zijn hooge zonen en hun broeders vielen...

zij kwamen en zij leefden en zij vielen...?

Want ver voorbij het waaien van den wind
heeft hoog uw witte hand een van de zeven
snaren geraakt, doen gonzen, en gedempt...

Ik zie U aan het ijl eind van de tijden
mijmerend bij de hooge harp - uw hand
rustend, bleek in de schaduw van uw schoot.

V

Eens in een woud liep ik en dacht in dromen
aan U, tot bij een open plek mijn pas
inhiel. - Het scheen of even voor mijn komen
daar uw gestalte heengescheden was.

Ik zag er langzaam nog het laat licht dooven
zooals een lamp die men vergeten heeft.
De hoge bloemen en het loof erboven
wiegden nog waar uw kleed was heengezweefd.

En alles wat in de eeuwen is verdwenen
was in die bloemen en hun wiegeling -
het eigen leven was toen lang al henen,
nauwlijks de schaduw van een mijmering.

En toen ik eindelijk opzag uit mijn dromen
stond aan de woudzoom dier geheimenis,
hoog voor het diepe donker van de boomen,
uw vreemde zuster, die de Schemering is.

VI

Uw zuster, zij, die ik de Schemering noem
en die ik liefheb; - troostte zij mij niet
eens toen ik zwak was? zong ik niet haar roem
eens in het eigen weemoed zingend lied?

Maar nu ik die verloor, en luistrend leun
tegen de steilte van den tijd, en hoor
in 't donker diep der eeuwen zeegedreun
zingen wat de aard eens zong en lang verloor,

is zij mij meer geworden dan een vrouw,
die troost en die een kind uit meêlij kust;
haar liefde werd mijn wonder en mijn trouw
geheim van wijsheid en mijn dal van rust...

en mijn bedwelming, die zij om mij wond
wanneer zij mijrend naar mij zag, en naar
mijn mond haar langzaam openende mond
neeg in de breede schaduw van heur haar.

VII

Meest komt zij als de late najaarslanden
in ritselende huiveringen sterven;
dan wenkt zij aan mijn venster, en wij zwerven
tesamen, en ik houd haar koele handen.

En nu mijn hart de droom van haar erbarmen
niet meer behoeft, noch haar zacht neigend steunen,
gaan wij hoog naast elkander, en wij leunen
gaande in de strengeling van elkander's armen.

Maar soms wanneer zij over mij gebogen
haar oogen opent wijd boven mijn staren,
zie ik de droomen, die in de eeuwen waren,
sterven in 't kalme donker van haar oogen -

zie ik op het steil duister van een tempel
de hoogepriester van 't geheime leven -
dan hoor ik eeuwen waaïen... en er bleven
niets dan een zuil en een gebroken drempel -

zie ik een duistren koning in gepeizen
over terrassen en paleizen dwalen -
dan dreunt een zee... dan is in later stralen
niets zichtbaar dan de puinen van paleizen.

't Was eens dat zij hierna de woorden zeide
die langzaam wijde poorten opendeden:
'zie, zij beminden mij en zij beleden
Haar. En is niet uw leven Haar belijden?

Zoo zijn uw hooge meerdren neergeslagen.
Maar weet ook dit: elk zag van de eigen toren
alle gestalten rijzen en verloren
gaan tot den ronden einder, en zij zagen

daarbinnen geen ding eeuwig: daden, droomen,
noch stelslen, noch hun zonnen, slechts in 't leven
het oogenblik, dat plotseling verheven
tot ziel, kristal wordt boven alle stroomen.

En gij, die Haar belijdt, zult ook dit vinden,
want het is haar geheim; - dit vonden allen
die, lang in duisternis teruggevallen,
eens Haar beleden waar zij mij beminden.?

Toen zweeg haar stem... ik hoorde zacht en ver en
diep uit een warm gehucht een moe beest blaten...
de wind stond naast mij; zij ging ons verlaten...
en boven haar zagen wij de eerste sterren.

VIII

Wie bij hun deur haar vonden,
wachtend, met zekerheid
wisten zij haar gezonden
door U, waar Gij ook zijt.
En in haar oogen lezen
zij kalm en zonder vreezen,
dat voortaan heel hun wezen
tot U wordt ingewijd.

Geen, die zich niet moet geven
aan 't golvend leven, maar
alleen die stervend leven
vinden en winnen haar.
Waar golven brekend zingen
zijn zij - hun jubelingen,
weenen en mijmeringen
zijn dag en nacht, en waar

de Wind de poort van 't oosten
wijd waait, en waar de Wind
klaagt bij het graf in 't westen,
zijn zij als ieder kind;
maar waar zij is, vergeten
zij komst en keer, en weten
't einde van vreugd en leed en
wat is, waar Gij begint.

IX

Geroepen uit de droom der warme dalen
 zijn wij, uw stem vermoedend, opgestegen.
 Elk ging zijn weg, en elk der vele wegen
 steeg door verheldrend droomen naar uw stem...
 Soms als een moe is, hoort hij het verleden,
 en staat en ziet naar 't ruischend dal beneden,
 maar voelt zich niet verlaten: andren dwalen
 hooger en verder, en zij weten hem.

En verder stijgt hij en zijn schreden klimmen
 langzaam aan trager, maar nog zweeft zijn denken
 in heldren droom en blijft haar vleuglen drenken
 in morgenlicht, en zweeft en voelt zich ijl -
 Hij weet den weg niet die zijn schreden traden,
 en zag de snelle wending niet der paden,
 noch het verhezen van de vroeger kimmten...
 tot van het plotseling besef de pijl

treft, en zijn droom velt, en hij ziet dat de ijltten
 donkeren, en de paden worden rotsen,
 en in de nacht der diepten slaan en klotsen
 hongrige golven, en ontzetting stijgt -
 Daar is het dreigement van het verstarde,
 en het bleek omzien, en het plots verwarde
 wankelend deinzen voor de schrik der steilten,
 handen die weren en het woord dat hijgt.

Maar toen ik kwam stond daar een, onbewogen;
 het scheen of hij zichzelf was vergeten:
 een hooger aandacht en een breeder weten
 beheerschten hem; hij, door hun heerschen, won
 beiden. Ik voelde, dat ik hem vertrouwde;
 ik nam zijn hand - hij heeft mijn hand gehouden,
 en zag mij aan, en toen over mijn oogen
 uit in de ruimten, en zijn stem begon.

Luisterend stond ik en toen werd mijn luistren
 zien, want hoog boven het verloren bonzen
 der golven heeft zijn stem gebouwd een bronzen
 hal van geluid, en ik stond opgericht,
 en op den drempel, en ik zag het waaien
 van winden wijd over werelden zwaaien
 en ruimen alle wolken, en het duistren
 verwoei... ik stond onder der sterren licht.

Daar won 'k, ten drempel van zijn stem, het wonder
 van de aether, en hoe de aarde door haar golven
 gewekt, gestuwd door haar, door haar bedolven
 wentelt, en wendend stijgt uit het begin;
 en hoe de sterre' elkander door de sferen
 het zijn in liefde's lichtende aandacht leeren...
 En wijl 'k van aandacht sidderend daaronder
 stond, nam de golf mijn hart... ik stond er in.

Dit was de groote breuk van het bestendig
 zinnenverband - 'k voelde de sterren naadren
 mijn hart, hun banen gonzen door mijn aadren,
 één vreugde - één duizling - één kristallen pijn -
 en ik heb nooit, niet in mijn hoogste droomen,
 geweten dat het hart in het volkomen
 bewustzijn van zijn kleinheid zoo oneindig
 groot, en zoo machtig en zoo klaar kon zijn.

En naar het brandpunt eindeloozer stralen
 van klank en licht voelde ik het heengetrokken;
 en 't ging als klank, als licht, recht, onverschrokken -
 het is door uw stem, door uw oog doorboord...
 En nu - ik heb U nimmermeer verloren -
 'k hervond dit leven, maar mijn droomen hooren
 helder en wakend in de warme dalen
 uw stem door alles wat dit leven hoort.

X

Dien dag kwam weer die droom waardoor de beide
zusters Verlangen en Herdenken dwaalden
langzaam en neigend, wijl zij van de tijden
toen elk verlaten ging elkaar verhaalden.

Zij gingen heen... ik heb mijn hoofd geheven...
ik hoorde een vogel ergens aarzlend zingen
een ijl verlangen... ik vermoedde een zweven
ergens, nog ver, van warme naderingen...

En toen - een klank - een geur? - ik heb geweten:
'de lente komt, hand in hand met het leven!'
een snelle scheur is door mijn hart gereten,
gereten door mijn sluier van het leven.

Naakt wankelde ik van mateloos begeeren
en de angst van liefde en vreugd te moeten derven...
ik viel tegen de zwijgende aarde neer en
ik weende omdat ik eens zal moeten sterven.

Nooit heeft het hartsverlangen zoo de zware
pijn van te felle zaligheid geleden...
Toen daalde met den avond een bedaren
over mij neer, - ik ging en dronk uw vrede

o, Gij, die de aandacht zijt van mijn beminnen,
en met uw vrede dronk ik een mild hopen
naar alle weelden, die ik nu ga winnen
en naar de landen waar ik nu ga loopen,

en uit uw vrede geef 'k U deze zangen -
de laatsten - want nu voel ik heller droomen -
nu gaan de dagen komen als verlangen
vuur wordt en lust, nu gaan de dagen komen

als ik door 't bloeiend opengaan der landen
vergeefs en zalig dool om U te vinden,
waar Gij uit de eigen hooggeheven handen
neersneeuwt de bloemen die mijn oog verblinden.

XI

Waar brekend het zwijgen begint
van de droom der duistrende zee,
zweefde de regen neer en
daalde naar zee door de sferen...
Ik stond er met den Wind,
en wij zagen uit over zee -

Wij zagen een tempel gebouwd
steil uit de kim van de zee
van wolken en late stralen...
Tusschen het eind van ons dwalen
en de verre zuilen van goud
zweeg de duistrende zee...

En de Wind zei: 'wie naar Haar zingt
vindt in weemoed de droom van zijn vreê -
en hoor - voor de steilte der tempel
staat Zij ten scheemrenden drempel -
staat Zij en wacht Zij en zingt
over de donkrende zee...

Lynmouth, Febr. '12.

III

Voorbij de wegen

Voorzang

I

Het najaar waait de duisterende landen
regenend over, en oneindig groot
zijn de verlatenheden van den dood.
Bleek schuimt de zee over de lage stranden.

En aan het raam, denkend aan al wat vlood,
hoor ik de klacht dier eeuwen om mijn wanden.
De laatste daad viel uit mijn moede handen:
ik zie hen bleek en roerloos in mijn schoot.

Laten wij niet meer hopen, laten wij
nimmermeer smeeken, en o, niet meer smaden -
Dit is het eind, het duisterend getij
van lage wolken en de storm der bladen.
Uit onze handen zijn de laatste daden
gevallen, en de regen waait voorbij.

II

Dwazen, die duur van aardisch geluk bedongen,
dat zingend op geen sterven zich bezint:
waar het nu ritself, daar werd eens bemind,
waar nu de raaf krast werd eenmaal gezongen.

Wij bouwen, tot het woord ons wordt ontworpen:
de steden staan op graven in den wind.
En als vergeefsheid zich bevestigd vindt
moet nog de dood ons worden opgedrongen.

Maar wat dan van den droom? Duizenden zwerven
voorbij de wegen naar de bronzen poorten
van gindschen steilen nooit ontsloten tempel.
Doch daar ook waait de wind en heerscht het sterven,
en harten, eenmaal ruischend van geboorten,
ritselen schuw daar over duistren drempel.

III

De zilvren wind waait door den open nacht
golvend en als een zee: de schuimen slaan
op, waar de gouden duizeling blijft staan
der maan in 't deinzen van der sterren wacht.

En de aarde is leeggewaaid, naakt en veracht
teruggeworpen als een oude waan;
tusschen haar leegten en de ronde maan
waaien nog schaduwen in schuwe jacht.

Want wervelende werd van overal
zaad en het leven weggewaaid naar 't hoog en
stralend ijseinde, en nu - oneindigheid -
is er geen ding meer in dit koud heelal
dan maan en wind en mijn wijd open oogen
duizelende langs steilten van den tijd.

Oude verzen

Aan een Schemervrouwe

Gehuld in het herdenken van uw zwijgen
als in een kleed uit schemering geweven,
zal ik nu gaan, en mij naar stiller leven
in peinzende aandacht mijner droomen neigen.

En geen zal weten en geen zal ontwijden
uw beeld in mij, noch zal ik voor het breede
geheim der avondzee een andre vrede
dan die van uw doordroomde ziel belijden.

Want gij hebt om mijn schouderen gehangen
de mantel uwer stilte en mij gewezen
den steilen weg der eenzamen, en dezen
zal ik nu gaan met ingekeerd verlangen.

En peinzend uit de schemerdiepten stijgend
waar uw bestaan is, zal ik soms een wijle
stil staan, en neerzien in het duistre, steile
dal van uw leven, en - mij overneigend -

hooren hoe diep vanuit uw donkre gronden,
waar leven's waatren door de bedding breken
van uwe droomen, zingt de zang der beken
die eens in verre zee van vrede monden.

Gij hebt het wezen van de diepe dalen
en waatren der verborgen schemeringen,
maar ik ben van den wind, en van het zingen
der zwervenden, die over de aarde dwalen

en langs de zeeën, en hun woningen
zijn nergens, en zij kunnen niets behouden
dan mijnring, en zij worden de vertrouwden
van beedlaars en verbannen koningen.

Maar vrijheid is hun open weg, en weemoed
de vorstenmantel waar zij zich in hullen;
en wenschen, die geen daad ooit kon vervullen,
stilden tot wijsheid van hun hoogen deemoed.

En elk van hen zal eens ten vrede stijgen
aan wereld's spel van lach en traan ontkomen;
want slechts door takken van de naakte boomen
glinstren de sterren van het laatste zwijgen.

Ik ben een van hun jongren; waar zij zwegen
en bleven, zal hun rust mijn zingen hooren.
Ik ben van hen, die in den wind geboren
zwerfende zingen langs der menschen wegen.

Maar altijd komt mijn zingend zwerven weder
ter schaduwranden uwer stilte luistren,
en als de vuren der begeerten duistren
zweven mijn droomen naar uw schemer neder.

Uw zwijgen is mijn bron van later zingen,
uw droom de wolkenwoning mijner stralen;
mij dagen in uw overschaduwingen
de lichte verten waar ik eens zal dwalen -
gij, die het wezen hebt der diepe dalen
en waatren der verborgen schemeringen.

De Stervende Geliefden

Laten wij dit zacht zeggen: dat wij allen
eens als een ritsling in den schemer worden;
zij, die zich nu de lendenen omgorden,
zullen eens deinzen, wankelen, en vallen.

En waar is troost, dan in vermoeid vergeten,
in zacht bedwelmen en de zoete logen
der glimlach en der halfgeloken oogen
van wie zich in elkanders armen weten?

En stiller wordt het om hen heen, en duister,
en dorre blaren ritslen om hun haren;
en als een ritseling van najaarsblaren
is tusschen hen een aarzelend gefluister

van woorden, die nog tusschen wake' en droomen
als late vlokken sneeuw neerdwarlen bleven -
van woorden, die verdwaalden uit het leven
en alleen zachtheid hebben meegenomen.

En dan het zwijgen en het eindloos trage
dichtgaan der oogen, die elkander vulden;
alleen een glimlach blijft om onvervulde
daden en dagen, die zij nimmer zagen...

Wees stil, wees stil: dit zijn verbannen vorsten,
die hebben troon en ijdele pracht vergeten;
hoe zouden zulken nog ons leven weten
van machteloze vreugde en daadloos dorsten?

Zij zijn hier veilig; hier kan niets hen vinden
dat van het leven is, want beiden deden
van vreugde's wenkende onbereikbaarheden
afstand, en niets kan meer hun bond ontbinden.

Niets dan de dood, en zie, dit is hun sterven:
 dit eindloos langzaam, in vermoeid beminnen
 streelend bedwelmen van elkanders zinnen,
 dit zacht weggaan van alles zonder derven.

Wees stil, en hoor: reeds roepen hen de bloemen
 die wij elkaar een volgend voorjaar schenken;
 en later, als wij niet meer aan hen denken,
 zullen de beken nog hun namen noemen

murmelend langs ons waar wij zacht ons neder
 vlijen in gras en bloemen aan den oever.
 O, lief, mijn lief, is één ding vreemder, droever,
 voor wie dit weten, dan zacht lenteweder?

Zullen wij dan gedenken, dat wij leven
 van wat hun zachte dood hun heeft onthouden?
 dat hoog in 't licht de vooglen op de gouden
 drang van hun nooitvervulde vreugden zweven?

dat kussen, die zij niet meer geven konden,
 dan uit hun lippe' als bloemen tot ons komen,
 en hooge wolken zweven, wijl hun droomen
 ook nimmer dan in tranen de aarde vonden?

dat uit de tegenspoeden, die hen deerden,
 wij dan elkaar met milder weemoed vullen -
 dat wij ons uiterst uur beleven zullen,
 wellicht, wijl zij eenmaal vergeefs begeerden...

Zullen wij dit gedenken? Zie, zij sterven
 sluimerend, en zij zullen niet meer weten,
 en wij, verheerlijkt nog, gaan hen vergeten
 waar wij naar licht van later dagen zwerven.

Zie, hoe zij vreemd en schoon zijn in het duister:
zij sluimren samen naar den dood, en zonder
rimpeling gaan zij in het groote wonder
over... zie, mijne liefde, mijn vuren luister,

de dorre blaren in hun haren... neem er
zacht een uit weg om aan uw hart te dragen,
en te gedenken in de lentedagen:
wij worden alle' een ritsling in den schemer.

Zwerversliefde

Laten wij zacht zijn voor elkander, kind -
want, o de maatlooze verlatenheden,
die over onze moegezworven leden
onder de sterren waaie' in de oude wind.

O, laten wij maar zacht zijn, en maar niet
het trotsche hooge woord van liefde spreken,
want hoeveel harten moesten daarom breken
onder den wind in hulpeloos verdriet.

Wij zijn maar als de blaren in den wind
ritselend langs de zoom van oude wouden,
en alles is onzeker, en hoe zouden
wij weten wat alleen de wind weet, kind -

En laten wij omdat wij eenzaam zijn
nu onze hoofden bij elkander neigen,
en wijl wij same' in 't oude waaien zwijgen
binnen een laatste droom gemeenzaam zijn.

Veel liefde ging verloren in den wind,
en wat de wind wil zullen wij nooit weten;
en daarom - voor we elkander weer vergeten -
laten wij zacht zijn voor elkander, kind.

Eenzamen

Het einde van de schemering woei buiten
toen ze in den donker bij elkander lagen;
de kamer werd een vreemd geheim; zij zagen
alleen wat oud licht aan de kant der ruiten.

Toen voelden zij, luistrend naar 't waaien samen,
elkander oud als wind en wereld worden,
en hoe er blaren, die voor eeuwen dorden,
ritselend over hunne harten kwamen.

En zacht begon, mijmerend bij de ruiten,
de wind het vreemd eentonig lied te zingen
dat aan het einde zingt van alle dingen,
en dat zijn einde neemt in een ijl fluiten.

En alles werd zoo oud, dat ze aan elkander
lagen te denke' als aan een langverloren
verteedering, en toch kon elk nog hooren
naast zich in donker 't aadmen van den ander.

Hij luisterde en hij hoorde 't laatste hopen
breken en 't zwijgen van het uiterst smeeken,
en wist, dat er geen woord meer viel te spreken;
toen stond hij overeind, en is geloopt

recht door het vreemd geheim binnen die wanden
tot aan de deur, lichtte de klink, en golven
van donker braken binnen en bedolven
zijn oogen en de heffing van zijn handen...

O eenzaamheid van deze donkre dagen
der menschen, zij, die uitzien en die wachten
ver in uw storm, hoe moesten zij soms smachten
naar zachtheid als ze u niet meer konden dragen.

Naar handen om hun hoofd en 't zacht beroeren
van lippen over 't dichtgaan hunner oogen,
naar teederheid door streelingen bewogen
tot in der lusten zwijmelend vervoeren.

O, dank aan hen, de stille zachte vrouwen,
die liefde gaven waar zij konden helpen,
waar zij de roode wonden konden stelpen
en om een moe hoofd koele handen vouwen -

O, dank aan hen, aan hen die zachtheid gaven
en warmte en geen verdwaasde woorden spraken,
maar die, met stille mond en zacht aanraken,
van 't lijf, der ziele diepste dorsten laven.

En dank aan u, wier schoone spraaklooze oogen
ik zie als ik aan hen mijn dank wil geven,
en als mijn leven later eens uw leven
verwondt, vergeef dan met uw spraaklooze oogen...

Want dat is alles wat wij kunnen... Laten
wij samenhurke' in 't waaie' en onze handen
doen om elkanders neigende gelaten;
want de oude wind is luid over de landen
en over ons, en van de laatste stranden
roept ons de zee en wij zijn zeer verlaten.

De Bevlogene I

Als een oud ver lied was de dag
toen zij kwam tusschen mij en de zee
met haar roode stille lach -
toen ik haar naderen zag
vergat ik de wind en de zee...

O, hij weet zijn leven niet,
hij die is van de zee en de wind;
hij weet alleen het lied,
dat sterft als de stem begint.

Ik leefde toen binnen de stilt
en de zwoele geur van heur zwaar
over mij neerhangend haar.
Ikzelf heb het toen gewild,
dat mijn leven binnen heur haar
tot de droom van een geur werd verstild -
ik had het voor altijd gewild...

Maar hij weet zijn leven niet,
die is van de zee en de wind;
in hem, als zijn hart zich bezint,
wordt het stil als na een oud lied,
tot hij de roep van den wind
hoort, en de wateren ziet -

Mijn hart heeft zich daar bezint
bij haar mond en binnen heur haar;
toen hoorde ik en wist dat de wind
tot mij sprak van achter heur haar -
ik herkende zijn wijs oud woord
en de zachte spot van zijn lach -
toen zag ik haar aan, en zij zag
dat ik den wind had gehoord,

en zij deinsde en heur haar vloog uiteen,
haar handen woeien omhoog
- schuim dat de zee uitvloog -
en zij brak in een storm van geweën,
en zij riep dat mijn leven loog...
maar de wind woei haar stem uiteen.

En zijn wil wierp neer uit het ruim
eeuwen tusschen ons bei -
ik zag, dat zij brak als het schuim
tusschen de zee en mij.

En waar zij eens had gestaan
voor de wind haar ten onder bracht,
joeg de regen tegen mij aan
uit de luid aanwaaiende nacht,
joeg de regen vlaag op vlaag
somber en oud en zwart
door mijn oogen binnen en laag
over mijn bloed naar mijn hart...

De dag stierf als een wild gezang
uit een ouden donkeren tijd -

O, de steile sombere drang
tusschen mensch en eeuwigheid -

O, het oude bittere wee,
dat achter de menschen is...

ver in de duisternis
luidde de nood van de zee.

II

Wind van het najaar, niets is
tusschen mij en uw eenzame kou
gebleven; vreugd noch gemis,
noch de roode mond van een vrouw.

Gij hebt in mijn schemer gestaard,
en wat stond in mijn schemering
viel, en verwoei over de aard,
een ritselende werveling.

Uw stem was in 't zwerf tot het wee
van de waaiende regen me omvloog,
gij dwong uit de donkrende zee
het bittere schuim omhoog

naar mijn handen, die bleek en leeg
en naakt van daden zijn -
ik stond en staarde en neeg;
ik wist geen ding meer mijn.

En der eeuwen mateloos wee
brak aan de rotsen der kust;
uit de sombere hartstocht der zee
rezen de schuimen der lust,

en mijn regenomwaaid gelaat
hief ik - o, uiterste beê
van wie aan het steil einde staat
en hoort de waatren beneê,

en hoort hoe die laatste stem
zonder einde of oorsprong is -
uit de diepten roepen hem
de monden der duisternis.

O, wind, het wee van den tijd
waait ge om wie argeloos zaait;
maar ik weet u - o, wind - gij zijt
door mijn oogen binnengewaaid

tot mijn nietig leed verward
afdreef en verging in uw vloed,
tot de ontstelde zon van mijn hart
onderzok aan de kim van mijn bloed,

en ik zelf verging voor uw hand,
en nu ben ik van u, en gij zijt
groot over water en land
tot de sterre' en het eind van den tijd,

o, wind der eeuwen. Er staat
geen ding meer omhoog uit uw vloed:
uw donker is aan mijn gelaat,
uw storm is over mijn bloed.

In Memoriam P.v.E.

Voor zijne Moeder

Wat weten wij van nu tot aan dit sterven
dan dat de bloemen welken in de gaarde -
dan dat we elkander in de donkere aarde
neerleggen, eenzaam - en weer verder zwerven?

Wat weten wij dan dat hij witte bloemen
gevraagd heeft toen hij wit en stil ging worden -
omdat de rozen van zijn bloed verdorden?
omdat geen stem zijn vrede meer kon noemen?

O, vreemd vermoeden, dit: te zijn vergeten
het wonder dat zijn sterven kwam behoeden -
wat weten wij dan dat ons schoonst vermoeden
schoon is omdat wij nimmer kunnen weten.

En is dit verward zien, en dit gebroken
tumult van stemmen in het luide, leege,
iets bij het lied waarvan zijn lippen zwegen?
iets bij het licht waarvoor zijn oogen loken?

En toen de lelie van zijn witte zwijgen
door stilte's handen is omhoog genomen,
wisten wij hem voorbij ons verste droomen
voorgoed, en hoog boven ons duister zwijgen.

Achter zijn rusten stond het venster open
naar stille dennen en een ijlen hemel,
en er was geen geluid meer, geen gewemel
van kleuren, en geen leed meer, en geen hopen -

Neen, niets meer dan zijn stilte waar wij zwegen
en hand in hand naar de ijle hemel zagen,
tot wij nog eenmaal uit het licht der dagen
ons naar de schemer van zijn stilte negen.

Vergankelijkheid I

Waar 't najaar ritselt door de schemering
daar vonden zij elkaar, en mijmrend stonden
zij hart aan hart, tot hij zijn hoofd neerhing
naar haar geheven weemoed - en toen vonden
de roode droefenissen van hun monden
elkaar, bedwelmend, in één duizeling...

Eindelijk weken uit die duizeling
langzaam de droefenissen van hun monden;
hij hief zijn hoofd, haar weemoed neeg, elk ging
eenzaam weer heen, en waar ze elkander vonden,
en waar zij, hart aan hart, mond aan mond, stonden,
ritselt het najaar door de schemering.

II

En vormen kwijnen en de kleuren dooven
en gaan in aarde's donkere stilten onder;
en waar zij dalen stijgt het nieuwe wonder
van kleure' en vorme' in onderling gelooven.

En eens zal uit de rust der sombre puinen
een toekomst huizen van verlangen wekken;
en handen, die zich nu in wanhoop strekken,
zullen eens bloemen zijn in stille tuinen.

Maar zijn van hen die stierven niet de zangen
altijd in 't waaien van de schemeringen?
en hoort gij niet hun oude stemmen zingen
het woordenlooze bed van ons verlangen?

En hoor: diep in den nacht het dreunend breken
der golven waar de duistre wacht der rotsen
staat; luister: 't is hun heerschzucht en hun trots en
hun droom, gebroken tot een uiterst smeeken.

Luister, en neig uw hoofd, en sluit uw oogen,
en laat de scheemring waaien om uw luistren,
en laat de wereld om uw neigen duistren,
en spreek geen woord, en luister onbewogen.

Geen woord, want alle woorden zijn gesproken
en allen zijn verzonken in het zwijgen;
alleen de wind bleef waaien, en het eigen
verlangen hoort gij in zijn zang, gebroken.

III

Ik weet de dagen niet van hen die leven
in windgesloten huize' en samen sterven,
maar laten allen die hierbuiten zwerven
elkaar, voorbijgaand, milde laafnis geven.

't Was soms zoo zoet een wijl niet meer te voelen
het waaien langs mijn lippe' en door mijn haren,
omdat mijn lippen diep in haren waren
en in mijn haren handen bleven woelen.

En wie zoo stonde' en later zich verloren
omdat hun harten als verdoolde dingen
waren van waaien en van schemeringen,
zullen elkanders adem niet meer hooren,

dan in den wind, want wie naar hem leert luistren
hoort de geheimen van het duister zwijgen;
uit de asch der tijden hoort hij tot zijn neigen
gloeierende lippen de oude lusten fluistren.

O, laten wij die zwerve' elkander laven
en dan voorbijgaan en ons niet meer wenden,
en sparen wij elkaar de dwaze ellenden
van hen die vrage' om onverwelkbre gaven.

Want eens moet elk van ons, verlaten, stijgen
die laatste steilte, tot hij diep beneden
de donkre waatren ziet, en hoort den breeden
dreunenden aanvang van dat maatloos zwijgen.

IV

Ik sliep tot ik ontwaakte in dezen droom:

Het was een tuin aan een stil eind der aarde.
Een avond was er vroeger in het dalen
gebleve' en 't was of in die oude stralen
eindelijk de stilte haar geheim verklaarde.

En er was ook een vijver waar de laatste
rimpeling lang geleden was verdwenen;
en er was een gevoel of lang al henen
het water een bemind gelaat weerkaatste.

En geen verlangen was daar meer, wel even
een weemoed, die alleen was te verklaren
omdat zooveel dingen verloren waren
ergens en ver in een vergeten leven.

Want eeuwen stierven daar en werden droomen
sinds ik en zij die ik bezong bestonden -
waar was de laatste kus van onze monden?
waar is het blad van langgevelde boomen?

Waar was haar lachen en waar was mijn zingen
dier lentedagen toen wij samen waren?
twee van de ontelbaar wervelende blaren
in verre ritselende schemeringen?

Verloren, weggewaaid, heen en vergeten
ver in de luide wereld waar wij zwierven
en lang geleden elkaar minde' en dierven...
En in dien avond groeide dit vreemd weten:

Dat - toen zij wit en roerloos is geworden
en zonder adem, en men haar in de aarde
verborg, en al de bladeren der gaarde
over haar laatste stilte woeie' en dorden -

haar lichaam niet zooals alle andre golven
van 't leven is gebroken in het leven,
maar van de wereldkust is heengedreven
over de zeeën en niet is bedolven,

maar uitvloeide als een langzame en vermoeide
golf aan een verre kust en is gedronken
door 't warme zand en er diep is verzonken,
wijl 't ander water in de zee weervloeide.

En later, niet ver van de zanden waar de
vloeit van haar leven zonk, gebeurde 't wonder:
langzaam en stil en dag aan dag ontstond er
die vreemde tuin aan dat stil eind der aarde.

Haar lichaam werd die tuin, 't licht van haar oogen
glanst in den vijver, en de late weelde
van zongloed is heur haar dat ik eens streelde -
en zon en vijver blijven onbewogen.

Zoo heb ik dit geweten in mijn droomen,
en daarom zal die tuin er zijn, eens, later -
want droomen zijn op slapend levenswater
rimpeling van een golving die gaat komen.

Er zullen enkele hooge bloemen zijn en
een stilte alsof verborgen open oogen
ons aanzien en waarin ons de onbewogen
bloemen als zichtbare geheimen schijnen.

En soms zal uit het verre luide leven
een man daar komen en de stilte hooren;
hij zal een zwervend mensch zijn, en geboren
uit wat er dan van mij nog is gebleven -

het weinige in mijn leven, dat volkomen
haar waardig was en dat haar was als 't eigen;
hij zal daar wachten, en er luistrend neigen,
en peinzend gaan, en hij zal wederkomen.

En zelve zal hij nooit ten volle weten
waarom hij daar komt en er staat te wachten,
want onze liefde en ons verzworven smachten
zijn in zijn wereld dan al lang vergeten.

Maar soms zal hem de vreemde, nooit verklaarde
stem van den wind roepen, en hij zal komen,
tot hij blijft staan waar ik stond in mijn droomen,
daar in die tuin aan een stil eind der aarde.

Verzworvenen

De Ontkomen Zwerver

Ik weet niet meer wie achter is gebleven
sinds ik mijzelf de poorten opende.
Het is mij voortaan om het even;
mij lokt alleen het vreemde leven
loopende, loopende...

Eerst hulden alom neevlen nog de verte,
en mij hun walmende benauwenis -
maar dit verwoei: weer slaat -
 een koele vlam - mijn herte
uit naar het licht dat goud en open is.

De stad waar zij mij vingen is verdwenen.
O, weemoed, uw verrukking neemt geen end -
ver zie ik in het licht verschenen
de dorpen waar mij niemand kent.

Daar zal ik zingen, daar zal ik u wreken
op hen die u verraden in het klein
o, droom - ik zal uw naam niet spreken,
maar waar ik zing zult gij gewroken zijn.

Ik zal hun diersten zoon, dien zij omringen
met gierge liefde opdat hij u nooit ziet,
van hen vervreemden en naar buiten zingen,
naar buiten met een ijl, eentonig lied.

Wat zouden stulpen, woningen en zalen,
wat zouden hun omheiningen van steen?
Gelijk de blauwe, koude manestrallen
schijnen door glazen, zing ik er door heen.

En zingen zal ik tot zijn oogen staren -
 al heeft hij zich een ander toevertrouwd,
 mij zal hij hooren, tot zijn oogen staren
 onder den lagen schemer van heur haren,
 en niet meer weten wie zijn handen houdt.

En als het lied hem alles heeft ontnomen,
 zal hij de klink lichten en buiten gaan:
 starende zal hij naar mijn zingen komen,
 alleen de maan zal in zijn oogen staan.

Hij zal mij volgen, maar hij zal alleen gaan.
 Een hunner vrouwen zal met wit gelaat
 ten stillen brink mijn zingen hooren heengaan,
 't ijle verdwijnen van mijn blijden haat...

Wij zullen gaan, gescheiden en tezamen -
 O, droom, geef mij dat ik - 't is om uw wraak -
 uit dat praalgraf van hun vereend beramen
 dit kind van u naar de onherbergezame
 verrukkingen van wind en maanlicht slaak.

Het graf waar zij mij vingen is verdwenen.
 Ik ga vrij uit, naar mijn verlangen is,
 maar ik zie in het verre licht verschenen
 de dorpen waar uw kind gevangen is.

Wat raakt het doel mij van hun samenhorden?
 Zij bouwen, maar het leven sloopende.
 Wat zou - als ik uw kind een uitweg opende -
 het mij hoevelen hunner daar verdorden?

Ik voel mij weer gelukkig worden
 loopende, loopende...

Aan den Zoom van Wind en Wereld

Aan den zoom van wind en wereld
 woont een schoone vrouwe -
 Waar geen paden henenleiden,
 waar zij in de lichte, wijde
 verten al de zee kan speuren,
 waar alleen de zwervers komen,
 en de dingen àl gebeuren
 in het licht van ijle droomen -
 in der aarde heemlenwijd vertrouwen
 woont een schoone vrouwe
 doelloos, aan den zoom van wind en wereld.

Allen ben ik door den wind ontnomen
 maar haar heeft hij mij gegeven,
 en wij zijn elkaar als wind en golven
 immer weer verrijzend en bedolven
 in dit leven, en onzegbaar eigen;
 en wij zwerven veilig en getweeën
 door het zingen en het hooge zwijgen
 van de ruimten boven aarde en zeeën,
 wij die naar elkander overzweven,
 want zij is mij door den wind gegeven
 die mij zingend allen had ontnomen.

Oud als wind en wereld, als de goden
 jong en zonder doel en overmachtig
 hooren wij de waatren van het einde dreunen,
 waar wij in elkanders armen leunen
 voor den nacht, en waar de schuimen waaien
 zijn wij onder schemering bedolven -
 en wij gaan, en als het overzwaaien
 van een zeemeeuw boven donkre golven
 is haar loop, zoo onbewust en prachtig -
 en wij gaan, jong, zonder doel en overmachtig
 langs de wereld met den wind en als de goden.

Aan den zoom van wind en wereld,
aan de grens van droom en leven
zijn wij samen -
Waar geen paden henenleiden,
waar het einde van de tijden
zingt, en waar de stem der zeeën
machtig is over de landen,
zijn wij zwervend en getweeën,
en met saamgevlochten handen
staan wij, zonder woorden, zonder namen,
voor dit wonder onuitspreeklijk samen -
aan de grens van droom en leven,
aan den zoom van wind en wereld.

In den Regen

De grijze regen, de grijze regen
 daalt er eentonig nu allerwegen
 over dit stil gehucht, verloren
 in oude vlakten, en doet zich hooren
 als niet meer zingen en bijna weenen
 aan lage vensters, waar mijmering
 nog staart om wie van hier verdwenen
 en lang geleden verloren ging
 naar de steden en over de zee...

velen riepen de begeerte mee,
 weinigen bracht verlangen weer -
 en ben ik wellicht hierheen gedreven
 verloren in dit grijze weer
 door het heimwee, dat uit hun leven
 in de verten werd uitgedreven
 met het zwoegen van de daad?

De regen is aan mijn gelaat
 stil en eentonig en zonder ende...
 Wat is het dat ik zwerven moet -
 doe ik dit zelve wel, of doet
 verloren weemoed van nooitgekenden
 mij in den grijzen ouden wind
 naar afgelegen oorden komen
 waar ik nooit was, maar met de droomen
 van een teruggekomen kind,
 dat alles weenende herkend...?
 wat is het dat mij komen doet -
 wat is het dat mij henen zendt -
 wat is de wijze wreed en zoet
 die ik nog nooit geheel kon hooren -
 wat is de wijze van den wind?

Ik weet niet meer waar ik ben geboren,
want ik ga overal verloren
her en der, zonder doel of wegen
in een bevreemdend toebehooren
aan alle dingen, gelijk de regen,
die daalt nu verloren wel allerwegen,
de grijze regen, de grijze regen...

Het Vreemde Leed

De zon schijnt op het lichte gras
en een stem jubelt in de verte;
maar blaren van herfsten voor ik was
ritselen door mijn herte.

Hoor, ergens is een mensch die zingt,
de wereld ingezworven;
maar een die zingend voor mij ging
ligt in mijn herte gestorven.

O, liefste, die hem zingen deed -
o, bloeiend geheim van de zoden -
mij dwingt een leed, dat ik niet weet,
met vreemde geboden,
en ik heb geen lied, dan de bloemen, die
bloeien uit graven der dooden.

Oud Lied

Een oud lied in de zon
en de wind aan zijn leege handen...
hij liep over de landen,
die niets dan droomen won.

En laat in den zomer kwam
weemoed... eenzaam en verder
ging hij, en zonder herder
dan de wind die hem alles nam.

Maar met de duisternis
werd de stem van de zee in de verte
hoorbaar, en in zijn herte
de stem die van sterven is.

En wankelend trad hij voor
het einde aan de kust der eeuwen...
over hem vlogen twee meeuwen
uit naar zee en te loor

over de zee en de nacht
in en als zielen ontvloden...
liefde geslaakt uit de dooden
en alle tweespalt volbracht.

Maar o, hart op de vreemde zee -
golf, die niet kan breken...
O, droomen, meeuwen die weken
heen over zee, over zee...

In Zomer

In zomer, in de stille zomerzon
- en een lied uit een tuin nabij -
o, hart, dat niet gelooven kon,
hoe kwellen de bloemen mij...

O, voor verbolgen overhand
van storm, en norsch bestier
boven de leegten van dit land
van een zwarte banier -

O, voor de droomen duister en oud
en vlagenden overmoed
van wind, en de zwarte regen koud
over dit eenzaam bloed -

Het feest van de ziel met de duisternis
ingewijd, en de kracht
van die sombere vreugd, die ik eenmaal wist,
mijn hart, dat hier versmacht -
o, voor de kreet van een meeuw uit de mist
en de stem van het schuim in de nacht!

Maar mijn vorst zag de zon, en liet mij, en ging...
en er kwam in een tuin nabij
een vreemde, droomende vrouw, die zingt
tusschen de dood en mij.

De Verlorene I

Leed en verlangen zijn heen,
met zijn weedom alleen is mijn hart:
zonder vuur, zonder water, wel zwart
zoudt gij zijn in den wind alleen,
o, Aarde, en den hemel een smaad
en te midden der sterren een logen:
ik ga en verberg mijn gelaat
voor der menschen oogen.

II

Elke zeldener keer
sterft vervoering dronkener;
elke nieuwe keer
neemt de wanhoop donkerder
overhand,
en hij plant
op het hart verloren
de zwarte vlag,
waar de tijd nacht en dag
nog in wappert, eenzaam om te hooren.

Het Kindje

Waar het kindje slaapt
is het al weer goed:
samen togedekt
liggen ziel en bloed;
alle duistere daden in het huis bedreven
vonden in een wiegelied vergeven.

Pop en blokken staan
stil en manebank
in het open raam
op de vensterbank;
blij dat God weer zonder wrevel kan beminnen
kijkt de vriendelijke maan naar binnen.

Elven Zingen bij een Alleengelaten Kind

Blaas het maanlicht in zijn oogen,
ritsel wilgenblaren bij zijn ooren...
Laten zij hem nu maar houden,
altijd zal hij ons behooren,
en zij zullen niet vermogen
binnen muren die zij bouwden,
binnen liefde van hun oogen
hem te houden...
o, wat zouden
- als ons zingen door zijn jaren
rust en duur hem heeft ontnomen -
al hun klagen en ervaren
tusschen hem en onze droomen,
hij zal komen, hij zal komen,
en zijn oogen zullen staren...

ritsel, ritsel wilgenblaren,
blaas het maanlicht in zijn oogen.

De Vagebond

Zij wikken en wegen
hun geld en hun god,
en kanten zich tegen
mijn vluchtiger lot,
omdat ik mijn handen
en oogen leeg
door hunne landen
omdroeg, en zweeg
in hun geschillen,
en ging als blind
om der eenzame wille
van sterren en wind.

De Zwerver en de Ziel

Alleen als gij haar neemt - o, dood -
zal ik haar altijd bij mij weten.
Wij hebben nooit elkaar bezeten
dan in uw avondrood.

Want wij zijn hier van wind en licht
als van een ijl verraad omgeven;
zij zingen tot het gouden leven
naar eigen schaduw zwicht.

Van wat op aarde bloeit en straalt
is niets zoo waar na lang ervaren
als - naar de ritselende blaren -
het blad, dat daalt.

Het wordt zoo donker in mijn droom;
over de landen waait de regen...
Een mensch, die ging voorbij de wegen,
ligt aan de laatste zoom.

En naast hem zij, die ziet hem aan -
- is dit het einde en alles logen? -
Nog zingt de wind tusschen hun oogen
zijn ijle waan.

Elkander altijd vreemd - o, dood -
konden wij toch elkander niet vergeten;
maar ik zal haar in alle leven weten,
als gij haar neemt - o, dood.

Aan den droom

[Nog zie ik niet wie gij zijt]

NOG zie ik niet wie gij zijt,
die in de lichtende verte
nadert; maar zekerheid
zingt door mijn herte.

Zekerheid, dat gij zijt
de geborene van de droomen
van eenmaal, en zekerheid
dat gij mijn nood hebt vernomen.

Dat gij de blijvende zijt
en de zeer goedertieren,
door mijn verscheidenheid
henen de zilvren riviere,

die immer aanwezig is,
maar immer vliedend en komend,
de blijde geheimenis
lichtende stroomend

door heel mijn weze' en voorbij
al het mijn wezen aanhankelijke -
o, gij, die altijd in mij
waart het aanvankelijke,

maar nimmer gevonden werd
dan stervend en als een verloorne -
hoe zingt gij nu door mijn hart
als een geboorne!

O, gij, die nadert, en die
de verten beheerscht met uw komen -
gij, die ik zingende zie:
de geboorne der droomen,

verheven in rust, en verblijd,
overmchtig en zeer goedertieren -
gij, aan wier voeten de tijd
glijdt als een lichte riviere -

Nog zie ik niet wie gij zijt,
gij, de heerschende van de verte -
Maar de wind van uw zekerheid
zingt door mijn herte.

De Ploeger

Ik vraag geen oogst; ik heb geen schuren,
 ik sta in uwen dienst zonder bezit.
 Maar ik ben rijk in dit:
 dat ik den ploeg van uw woord mag besturen,
 en dat gij mij hebt toegewezen
 dit afgelegen land en deze
 hooge landouwen, waar - als in het uur
 der schafte bij de paarden van mijn wil
 ik leun vermoeid en stil -
 de zee mij zichtbaar is zoover ik tuur.

Ik vraag maar een ding: kracht
 te dulden dit besef, dat ik geboren ben
 in 't najaar van een wereld
 en daarin sterven moet.
 Gij weet hoe, als de ritselende klacht
 van die voorbije schoonheid mij omdwerelt,
 weemoed mij talmen doet
 tot ik welhaast voor u verloren ben.

Ik zal de halmen niet meer zien
 noch binden ooit de volle schoven,
 maar doe mij in den oogst gelooven
 waarvoor ik dien...

Opdat, nog in de laatste voor,
 ik weten mag dat mij uw doel verkoor
 te zijn een ernstig ploeger op de landen
 van een te worden schoonheid; eenzaam tegen
 der eigen liefde dalend avondrood -
 die ziet beneden aan den sprong der wegen
 de hoeve van zijn deemoed, en het branden
 der zachte lamp van een gelaten dood.

Het Gebed van den Harpspeler I

Geen aanhang dezer duistren, noch 't vermetel
streven ten zetel,
dien zij met onderworpen ruggen schoren...

Geen aanhang, want dan kan ik u niet hooren.

Maar geef- o, gij, die altijd weer mij vindt,
en tot mij spreekt van achter licht en wind -
dat ik mijzelf alleen van u mag weten,
en doe mij nimmermeer vergeten
dat ik op deze harp, die is uw leen,
geen liefde spelen mag, dan die in u verdween -

en dat ik luistren moet opdat ik spele...

En zoo mij bijval dezer velen
ten deel komt, waai uw schemer tusschen mij en hen,
dat ik in uw geheim onvindbaar ben,
en peinzend weggedoken -
En als mijn felst begeeren is ontloken
en weggeritseld op uw duistren wind,
zoo geef dan, dat mijn vreugd de wijsheid vindt
afstand te doen, en ten behoefte
van rust; en - als gij 't wilt - een afgelegen groeve
voor mijnen liefsten droom, die trouw bleef tot den ende...
En dan geen pracht meer voor mijn oogen,
en voor mijn lust geen macht meer en geen rijk,
maar den van alle deze dingen afgewenden
aandacht, en het vermogen
tot inkeer, onherroepelijk.

II

Geen uitkomst wil ik dan door uw genade,
 Verborgene, noch ooit verzaden
 dorst van dit hart aan de gespilde drank
 dezer verloornen en hun luiden dank
 van stemmen en gehevene bokalen -

Niets dan een vensternis in deze zalen
 vraag ik van hen...
 zetel waar ik alleen en peinzend ben
 en afgewend, en in den droom gedoken,
 die - sinds gij tot mij hebt gesproken
 van achter licht en wind - mijn leven is.

Niets dan een vensternis...
 En van hun walmende flambouwen geen
 schijnsel, dan maar alleen
 voor deze snaren bijna stervend licht.
 Maar laat er zijn over dit aangezicht
 schaduw; dat geen, die voor een wijl dien kring verliet
 - wellicht terwijl gij tot mij spreekt - mijn oogen ziet
 en zich verbaast en het den andren zegt.

Is niet uw eenzaamheid mijn eenig recht?
 Zijn niet uw schaduw die mijn naaktheid dooft,
 uw glimlach boven dit genegen hoofd,
 van smetteloozer licht en dieper toon
 dan flonker van een kroon
 en purpren overmoed?

En als - een wind van licht - over dit donker bloed
uw adem komt, en aanhoudt, en ontwart
alle vertwijfelingen, en dit hart
ontzet, en in zijn macht
herstelt, dat het zijn ongebroken kracht
weer uitzendt en weer varen doet
tot in mijn handen beï...

als ik de snaren grijp zooals gij mij,

spaar mij dan niet!
laat er niets in mij zijn dat gij ontziet,
en dat - bijzij het zingende verzaam
van de verrukkingen die in uw naam
uitstroomen - klinken zou als ijdele toon.

Gun mij geen schoon
dat ook kon zijn van wie u nooit beminde,
opdat ik nimmer vinde
bijval, die u vervreemden zou.

Maar laat mij aan uw armoe trouw
en onvoorwaardelijk indachtig zijn.
Mij zij het schoonst door dit gebied geen schijn
van macht te dragen,
maar alles, jaar en dag, voor uwen gunst te wagen -

Doch hiertoe is
- o, vaak en al te derelijk gemis -
des harten wetenschap van noode,
dat gij mij uwer eenzame geboden
waardig erkent...

O, als dit hart versaagt en wankelt, zendt
het dan een teeken
- een weerlicht in zijn leed -
dat gij niet heen zijt, dat gij mij nog weet
schelp van uw zee, zelf nietig wel en broos,
maar staag doorzongen van het eeuwig breken
voorbij dit leven, in een leegen tijd,
uwer geheimen zonder duur of rust
tegen die laatste kust...

een al bedwelmender eentonigheid
wereldvergeten, eindeloos...

Een Winteravondval

Gouden stille kusten en de zee nog blauw,
 en de blijde vele golven, die er spelen,
 en die witte vlucht van vooglen - o, de vele
 meeuwen zwevend door de zuiverende kou,

zwermend als een bui, als een gevleugeld sneeuwen,
 en hun kreten af en aan over mijn hoofd;
 heb ik ooit wel in een ander lied geloofd
 hier op aard dan de verloren kreet der meeuwen?

En zij zwenken en verdwijnen, en het is
 nu weer stiller, en het gouden uur wordt later,
 en ik loop verloren verder langs het water
 van der eeuwen eenzame geheimenis.

En de kust wordt grijzer, en de schemeringen
 komen nu, en ook de groote zee wordt grijs,
 en de golven zingen - o, de vreemde wijs
 van die andre wereld, die de golven zingen -

En zij zingen nader en mijn hart bevangt
 een onmetelijk vervreemden uit dit leven,
 en ik loop als in een bijna overzweven
 naar dat rijk, waarheen ik altijd heb verlangd.

Spiegelende ligt het uit de zee verschenen
 ver en in het westen en den dood voorbij -
 die daar leven zingen, en zij roepen mij,
 maar de zee, zij zingt en glinstert om hen henen.

Eeuwig eiland - o, der zaligen domein,
 waarheen onder zeilen hunner laatste droomen
 slechts de stervende vervoerden overkomen -
 waar de menschen eenzamer en schooner zijn.

En ik weet niet, is het heimwee of verlangen,
 een herinnering of al een voorgevoel?
 Houdt het leven met een ongeweten doel
 mij, bevlogene, hier hunkerend gevangen?

O, waarom dan die herinnering, waarom
 geen geheel onterven en een niet meer weten?
 Wat kan ik hier doen? Als ik niet kan vergeten
 waar ik eenmaal leefde ga ik dolend om,

om, zonder een dak, zonder een doel, geboren
 aan de droeve zijde van den vreemden dood,
 en ik werp mij uit der menschen oude nood
 altijd weer in mijnen droom terugverloren...

Toen... een antwoord toch?... neen, een voorbijgaand mensch
 en zijn vluchtig avondgroeten langs mij henen;
 'k zag hem na tot hij in donker was verdwenen,
 toch misschien zijn broeder aan der wereld grens?

't Was een visscher uit het oude dorp, daarginter
 waar de duinen lager worden, en hij ging
 bukkend onder wrakhout door de schemering,
 denkend aan de lange nooden van den winter.

En ik ga hem na, maar langzamer dan hij,
 bukkend onder leed, dat ik had moeten lijden -
 o, verzuimde smart - o, wroeging, waar de tijden
 nu geen redding meer uit geven, en de zee

zingt, maar lokt niet meer, en ik blijf aangewezen
 op dit klein bestek van weedom en berouw,
 en de winteravond valt, en door de kou
 wankel ik - en toch, ik voel, er is genezen

in rampzaligheid, en, huivrend, weet ik weer
hoe het heimwee, dat deze aarde houdt bevlogen,
mij - waarom dan ook - het zingende vermogen
schonk, en verder valt er niet te vragen, en ik keer

tot het oud gehucht, dat daar ligt weggedoken,
minder eenzaam toch, en zie, daar op het duin
in de lage herberg waar de visschers zijn
wordt de lamp nu voor den avond opgestoken.

Wedergeboorte

Toen, in een mist aan een oever,
dit lichaam leeg lag, brak
den grond der ziel een vuur uit
dat de wereld in vlammen stak.

Afgronden braken open,
hemelen sloten dicht;
van grond tot wolken sloeg er
een roode orkaan van licht.

Ik vluchtte, mijn handen geslagen
tegen mijn aangezicht...

Ik weet niet hoe ik weervond
een weg, die verloren was;
ik kwam aan een glinsterend water
en bloemen en zacht gras;
daar speelde God met een kind, dat
nog niet geboren was.

Ik dacht een tijding te staamlen:
'De wereld is vergaan'...
God sprak: 'Wat mijn stem niet doen kon
dat heeft mijn vuur gedaan:
gij kwaamt. Ga naar het water;
uw hoofd is nog zwart van roet,
en wasch er van uw handen
die vegen asch en bloed.'

Toen vroeg het kind: 'wat is dat:
de wereld?' en God zei
blij na bedroef herdenken:
'De wereld is voorbij.'

En toen tot zichzelf: 'nu blijven
zij beiden weer bij mij.'

Ik wiesch mij in 't glinstrende water;
God speelde met het wicht...
ik legde mij in de bloemen;
mijn oogen vielen dicht.

Toen ik ontwaakte lag ik
in licht en bloemen alleen;
vreemd en verzaligd zag ik
over een water heen.

Aan de Kust

De Verborgene spreekt:

Hier is geen bloem meer dan uw bloed,
noch vogelen dan uwer droomen meeuwen;
de leege voortijd aller eeuwen
breekt hier in eb en vloed.

Nog niet voor goed heb ik u hier gebracht,
doch om u mijn gelofte te doen weten:
voortaan kunt gij in lief noch leed vergeten
waar ik u wacht.

Want ik gaf aan uw bloed
het ebben van der wereld scheemrende eeuwen,
maar in uw hart de kreet der meeuwen
boven de laatste vloed.

Aan den Eeuwige

Gij nadert: de verraste wereld staat
in een windstilte van het licht verschenen.
Gij spreekt, het slecht geraas der wereld slaat
over en uit tot jubelen en weenen.
Gij ziet mij aan: al dit te vele gaat
verdwenen.

De Geheime Zee

De geheime zee

De storm verging, en liet mij achter
 een doodvermoeide, een hurkend wachter,
 die in de zwarte stilte belijdt
 eigen uitgeworpenheid.

De storm dier eeuwen was vergaan:
 de zee zong eenzaam; een dag brak aan
 stil, dood. Gelijk een oude wrok,
 die op vergelding zon, voltrok
 de vloek zich van het koude licht.
 Van aangezicht tot aangezicht
 stond ik toen met mijzelf; de tijd
 was ledig, en verlatenheid
 alom en een onnoembaar wee.
 Ik zag mijzelf aan, en ik zweeg - de zee
 zong eenzaam en noodlottig tegen
 de rotsen, en de rotsen zwegen.

Dit is het uiterst land; dit is
 de grens van droom en duisternis;
 kust, die dit leven overliet
 aan ouder machten; norsch gebied
 der zee in komst en keer van tij
 en onbevochten heerschappij:
 Dit is de drempel van den dood
 der werelden; hier vangt met groot
 breken van wateren en luid
 gezang, dat luidt de wereld uit,
 het duister zwijgen aan dier zee,
 dier nooitbevaarne, de geheime zee,
 de duistere zee, die is de ziel...

dit zijn de kusten van de ziel...

Geen, die een eigen droom bemint
boven den droom, die geen ooit vindt,
zal hier verblijvend zijn: de stem
der zee zal groot zijn tusschen hem
en het beminde en hij zal staan
wankelend en ten onder gaan
- een zeer uiteengeslagen ding -
in de ouden droom waarin zijn droom verging.

Neen, neen, geen zal hier zijn, en geen
zal hierheen komen, dan alleen
die van dat hij geboren werd
een golf der zee had in zijn hart;
die als het water en de wind
verloren is, en maar bemint
in het voorbijgaan, want altijd
zingt het door zijn verlatenheid,
zingt het van achter wind en licht
door den leegen tijd om zijn gezicht
in duizele vlagen, en over hem
en over zijn hart, en het zingt zijn stem
omhoog uit zijn bloed, als de wind uit de zee
het vliegende schuim, en het zingt hem mee
met open lippen en oogen wijd
zingende door den leegen tijd,
en zeer verlorne, een vluchtig mensch,
die alles losliet en geen wensch
beheld, en niet meer wonen kan -
een droomenovervleugeld man
in de oude schemering te loor
tusschen de werelden, en door
sombre verrukkingen ontzind -
een ritselend blad op den duistren wind

der eeuwen, een sneeuwvlaag door den nacht
vreemd en voorbij - de schuwe tocht
over donkere dalen en heuvelrug
van een meeuw naar de roepende zee terug.

Dit is mijn uiterst lied, dit is
mijn eenige belijdenis.
Ik zing alleen omdat ik hoor
de stem dier zee, en mij verloor
daarin, daarin...

het is mijn einde en mijn begin -

Hoe ook mijn lust mijn hart beklemm'
die stem zal altijd weer mijn stem
uit kuilen van den dood verhoogen -

Mijn ooren gonzen, en mijn oogen
zijn starend, en mijn handen zijn
leeg in den wind, en lust en pijn
zijn op den ouden tijd verstreken.

De zeeën der geheimen breken
duister en dreunende beneê -

o, zee - o, vreemde zee...

Minne en Dood

Er is in alle minne groot
 het donker zingen van den dood
 en elk die voor een mensch of voor
 een droom zijn lichter lust verloor,
 omdat hij maar één ding belijdt,
 weet dat dit waar is ten allen tijd.

Want die de minne krijgt, hij vindt
 zijn dak op aard, maar voor wie mint
 werd niet gebouwd, en zoo hij al
 met vreugd een woon betrekken zal
 en zingen in de deur, en rozen
 strooien rondom, en roode rozen
 doen om zijn hoofd, of - zoo hij is
 van stiller hart en ongewis
 in vreugd en peinzend van nature -
 de wijn zal drinken van zijn uren
 aandachtig, en de rozen nemen
 in strakker handen, omdat hij
 achter hun vuren geur en gloed
 de sombre treurnis al vermoedt
 van zware, bronzen chrusanthemen...

't is al gelijk en eenderlei -
 eens heeft dit uit en wordt het tij
 duister en koud, en om zijn oord
 komen de dooden, en hij hoort
 den wind achter het vuur, en ziet
 buiten zijn raam dat oud verdriet
 van regen door de schemering -
 en allen die het zoo verging
 in moede donkere eeuwigheid
 worden zijn broeders, en de tijd

valt weg en om zijn muren komen
zij, en zij zingen duistere droomen
over zijn bloed, allen tezaam
zingen zij uit zijn hart een naam
teloor, en een gelooven gaat
ten onder, en de hoop verlaat
zijn hart, en hij wordt een van dezen,
een schim, een windverloren wezen
tusschen twee werelden, vergaan
voorbij de woningen, vandaan
van wegen, wijkende verdwenen
in ledige eeuwen, een meeuw, alleene
teloor, verstervende kreet van wee
vanuit den regen, van boven de zee...

O, dat dit zoo moet zijn, en toch
overall weer dat zoet bedrog
van licht en bloemen, en bijwijlen
het komen en verheugend verwijlen
bij een, die zingend werkt en lacht
of hij in licht vertrouwen wacht
de wereld van het open leven:
zijn raam staat wijd naar buiten, even
legt hij zijn arbeid neer en kijkt
uit in het koele licht: het lijkt
of in den stillen uchtenddag
ergens gezongen wordt; een lach
komt in zijn oogen en die schijn
of hier het rijk zou kunnen zijn
voorbij den tijd en zonder duur
of doel en tusschen droom en vuur
een lichte waak en een ijl spel
van liefde bij de schemerwel

der wijsheid, en een varen later
jubelend tusschen maan en water
voorbij de kusten van den tijd
in doellooze blij moedigheid
onder de zeilen - o, het leven
waarin de wezens overzweven
naar aanverwanten in een huiver-
zalige duizeling en zuiver
als melodiën elk in de ander,
en waarin ziel en bloed elkander
vinden als wind en zee in hooge
geboorten en de schoon bewogen
golven, en geen kan overleven
de schoonheid, en het aangeheven
lied is het zegevierend teeken
van de vervulling, en het breken
der vreugde, die zichzelf niet wist
te vieren, in een sneeuwen mist
van schuim dat in het licht vergaat,
een laatste fonkelende daad
van wateren, een overgeven
grootelijk- o, te kunnen leven
als golven- o, te kunnen sterven
als golven-
 maar hier is het sterven
traag èn verlaat, en schuw met schaamte,
sluipt hier de ziel uit het geraamte
van deze woning, waar haar staat
onthemeld werd en met de smaad
en listen van het bloed besmet,
en onderworpen aan de wet
der schuwe lusten, want hier is
tweespalt en het alom gemis

der vrije schoonheid, en hier wordt
 de droom verraden en gestort
 in kuilen, en de liefde zwijgt;
 hier is de twijfel en hier dreigt
 tegen het argeloos gezicht
 der ziel alom in wind en licht
 een ijl gevaar, een vreemd verraad,
 dat met de vreugde binnengaat
 in lachende oogen en de mond
 die zingt, en waar zij eenmaal stond,
 de blanke, de droomende, de beminde,
 onder de bloesemende linde
 blij en verbeidend, daar is nu
 alles voorbij, en stil en schuw
 vallen de blaren, en er is
 een ritselende treurenis
 onder het lage doodendak
 der lucht en op een naakten tak
 zit oud en zwart een raaf, en krast
 spottend de vraag der minne en krast
 het antwoord spottend: nimmer, nergens -
 Dan is het stil, alleen is ergens
 een klacht die ritselt: wee, wie mint
 binnen de blaren, binnen den wind -
 hij zal vergaan als een blad op den wind,
 kleumende, zwerfende, onbemind...

Te loor, voorbij...
 Wat is die stem, dat duister tij,
 dat hem die mint drijft en doet gaan
 voorbij de wegen en vandaan
 van de verblijven waar de beminden
 bloeien en welken, en de winden

tegen der eenzaamheid - wat is
de donkere geheimenis
die de aarde dwingt tot achterlaten
der bloemen en der hooge staten
van wouden en den avondgloed
van stille meren, en haar doet
zwichten in leege eentonigheden
van heuvelen naar onbetreden
kusten en stranden en een mist
van schuim en regen - o, wat is 't
dat uit den jubelenden toover,
den zomerdroom van licht en loover
ruischende woningen en de vele
levende bloeiende prieelen
der vogelen, er een doet zwerven
voorbij het zingen en het sterven
voorbij der bloemen, een meeuw, een alleene,
een witte vogel, een ziel, verdwenen
over de heuvelen, verloren
en zonder lied, en alleen te hooren
voorbij het einde uit mist en kilte
een kreet...

O, branding, waar de stilte
tegen de kusten van dit rijk
in breekt - o, ondoorgrondelijk
gezag van wateren, waarmee
't geheim, dat allen hier omsluit,
wordt ingeluid -

Het is de groote dood, de zee, de zee...

Twee Menschen

‘Omdat de golven moeten breken
 - de schoonen, de hoogen -
 o, laat mij nu geen waan gedogen,
 en, aan mijn hart uw hoofd, de waarheid spreken...

Maar sluit uw oogen...

Hoort gij de zee achter mijn hart?
 Eens zal ik heen zijn,
 en zal alleen de wind nog zijn gebleven;
 en gij zult voor de zee alleen zijn,
 misschien te moe om nog te streven...

O, het is hard,
 maar omdat alle schoone golven moeten breken
 wil ik dit spreken
 tot aan het laatste woord.

Wat is de liefde dan één roep gehoord
 in deze ontzette stilte van verlangen?
 dan één gelaat gezien, gelijkelijk bevangen
 van vrees in deze leegten van het licht?

En dan de zegen van den droom, die zwicht
 naar het nabije en het tezamen dooven
 van de begeerten, en het goed gelooven
 dat alles hierheen leidde...

O, laatste schuilhoek die de tijd bereidde -
 O, hoop, dat hier de stem ons niet zou vinden
 die van den aanvang riep -
 O, hoop, o, blinde -
 want eenmaal komt de groote wind weer vrij,
 en eenmaal gaat verlangen de beminde
 voorbij -

Hoort gij de zee achter mijn hart?
Dan zal ik heen zijn,
en gij zult met de zee alleen zijn;
de golven zullen breken in uw hart.

En aan uw lippen zal de pijn,
en aan uw oogen zal de blindheid zijn
van het bittere schuim.'

Toen sprak zij, die haar oogen niet ontsloot:
'Ik weet het al; maar zwijg nu stil.
Wat kan mij deren, die de liefde wil
tot in den dood...'

Twee Dooden

De stormwind bracht in het westergloren
den dag ten onder en brandend om;
zij, in de woeste duinen verloren,
zongen een lied van Elysium.

Waar is het lied en de weg, dien zij traden?
De wind deed hun stem en hun spoor vergaan;
zij hebben elkanders droom verraden,
zij lieten elkander de wrok van een waan;
de leege duinen zijn zonder paden:
zij kwamen nooit bij de golven aan.

Hoevele jaren bloeiden en dorden
over dit eenzaam kustgebied?
Zij zijn een oud verhaal geworden
van mij aan mijzelf en anders niet:
een val van den wind in de bladerenhorden,
en langs de golven een somber lied.

Ik kwam alleen aan het strand en de golven -
het westergloren is voorbij;
de nacht waait duister, ik ga en luister
naar het eenzame tij,
en denk aan een graf in mijn hart gedolven
en aan twee dooden, zij aan zij.

Een Lied van den Dood

De wijde zee en de gouden wind
hebben den tijd verloren.
Ik weet van een eenzelvig kind,
dat der zaligen zingen kon hooren.

Vanachter den wind, door den leegen tijd
zong het tot in zijn herte -
een ijle, verloren blijmoedigheid,
een vreemde, vlijmende smerte -
zij zongen zijn oogen leeg en wijd,
de zaligen van de verte.

Zij zongen in 't vuur: een eenzaam geluid
ving aan om de muren te loopen;
zij zongen aan 't venster, zij zongen luid
zijn deur op den donker open;
een regen de wolk van zijn leven uit
zongen zij al zijn hopen.

Hem bleef geen ding meer: de groote maan
scheen in zijn leege oogen.
In blauw, koud licht is hij uitgegaan
door een duistre verrukking bewogen -
Zij zongen hem uit de wereld vandaan,
zij zongen zonder meedoogen.

Luiden en luider zongen zij,
ijle, duizele vlagen -
zij zongen, zij jubelden zoo nabij,
dat het was of hun oogen hem zagen -
luider en luider jubelden zij
dat lied van den dood in zijn dagen.

Tusschen aarde en maan, vervreemd, verblind,
- een wolk op een storm van droomen -
door sombre vreugden vervoerd, ontzind,
is hij luidzingend gekomen:
de machtige zee, de donkere wind
hebben hem genomen...

Het Eiland der Beminden

De harpen slaan, en vangen aan bijzijden
de reien der nu zingende beminden
te ruischen, en een zaligend verblinden
waait, en het bloed
wordt als een zee bevlogen, en de vloed
der dans breekt in het schuim van ijl verblijden.

Zie, de verrukten - zie, de nameloozen,
o, hart, dat nooit van de aarde dorst ontkomen;
zij hebben eenmaal roekeloos der droomen
noodweer getart,
en ingescheept op een ontredderd hart
zingende naar dit eiland zee gekozen.

O, de vergeten eeuwen na die landing...
wat zijn zij in de glinsterende tijden
van de verrukkingen, van het verblijden,
dat dezen bindt?
Hoor, achter hen, ergens in licht en wind,
jubelt de dood nog... hoor, de heldre branding...

Dit eiland

Ballingschap

Wind en water wijd en zijd
houden dit eiland van verlangen
vreemd en glinsterend gevangen
binnen den tijd.

Bloemen en dieren weten het niet,
en het blijft hen onvernomen,
want de wind veinst in de boomen
een ander lied.

En de beken zingen het mee,
en alle de wateren lachen en klagen
of zij van eeuwigheid gewagen,
tot aan de zee.

En maan en zon en de wolken gaan
daarover, en uit de regenbogen
jubelt nog eindelooser logen -
wij alleen staan

bleek, met oogen leeg, in dit
vreemde spiegelbeeld geboren
van een rijk, dat wij verloren
achter den tijd.

De Zwervers

O, droom, o, adem dezer duistre zee, die breekt
in brandingen van stemmen tegen dit verloren
eiland, dit somber oord, waar elkeen zich versteekt
en hurkt, gedoken in den angst van u te hooren -

o, droom, wij vragen om geen dak, wij vragen niet
hun vuur om bij te kleumen - wij, die de vertrouwden,
de meeuwen uwer kusten zijn - wij vragen niet
dan deze vleuglen, ons gegeven, te behouden.

Alleen mijn Lied

Ik zing alleen omdat ik hoor
een jubel achter zee en wind -
opdat ik eenmaal weer dat eiland vind
zing ik mij hier teloor.

Alleen, alleen om eindelijk
uit deze aloude hinderlaag
van bloeie' en welken op een vlaag
te ontkomen naar dat westlijk rijk

waaruit ik eens onthemeld werd,
maar waar mijn liefde mij nog beidt -
zingt zij niet door den leegen tijd
over de zee tot in mijn hart,

en woei het licht niet op haar lied
tot alle weet van na of ver
verduizelde en ik her en der
verdoolde en alles overliet -

alleen mijn lied, mijn zeil, dat wijd
ik heesch, want vangt de wind het mee,
dan waai ik over open zee
naar waar zij jubelt door den leegen tijd.

Aan de Kust

Hoor, hoor, er wordt gezongen in de verte...
een schip van de zaligen vaart voorbij...
ijl door het maanlicht voorbij aan mijn herte
jubelen zij.

Wat is de klacht mij van wie in de wereld
ik achterliet?
Al menig najaar ritselt en dwerelt
over het graf van een oud verdriet.
Wat heeft mij weggelokt uit de wereld?
Altijd de wind tusschen mij en het lied.

Alle de woningen liet ik achter:
om alle muren kwam de wind;
uit elke schemer weende of lachte er
't lied, dat geen in de wereld vindt...
O, hart, mijn hart - o, alleene wachter
tusschen de wereld en de wind.

Hoor, hoor ijler al dan te voren
over het tij
wijkende jubel... bijna te hooren
de melodij...
is dit het einde: de wereld verloren
om een lied, en het lied voorbij...

Een Vrouw

Heeft zij dien roep vernomen, dan moet zij wel vandaan
uit dezen tuin der zachte droomen van wel en wee;
zij moet haar bloemen laten en zij moet komen staan
van alle troost verstoken aan de leege kust van de zee.

Met al verlorener droomen gaat nu de ziel het hart
vervoeren, en alleene de wind mag met haar mee;
en vindt zij onderkomen voor haar verkleumde smart
dan roept haar toch weer buiten de witte vogel der zee.

Want liefde is onverzoenlijk en laat geen dag meer af,
en op dit eiland vindt zij nu nimmermeer haar vreê;
de rozen mogen bloeien en welken, maar het graf
van wie met liefde meegaat is ver in de vreemde zee.

Dit Eiland

Hoe zijn wij hier geland,
waartoe... vanwaar...?
ligt ergens aan het strand
dat vreemde schip nog klaar?
en als het anker is gelicht,
naar waar... naar waar...?

Stil, sluit de deuren dicht...
bemin elkaar...

Kustgebieden

Najaar en Elysium

Van weedom om de sombre vlucht genomen
door het verlangen naar den roep des doods,
ruischt de verschemerende wereld groots
onder den avond van het jaar, en doet
afstand, en van het offer zijner droomen
hangt in het westen de verloren gloed.

Zoo in den mensch ook; maar met hooger vloed
dan ooit de dood breekt aan der wereld rand,
werpt aan zijn hart zich nu de groote branding
der ziel, en hij gaat sloop, en een licht land
daagt, en hem, zingend van die nieuwe landing,
ruischt een verheerlijkt jublen tegemoet.

Twee Droomers

Waarheen is zij, die u heeft verlaten
wijn zij geen staamlenden droomer achtte,
gij, die daar stralende door de straten
dwaalt als een mensch, die geen mensch meer ziet?
'Ik weet het niet, maar een stem die lachte
achter dat raam waar wij eenmaal zwegen
- doch wat is zeker in wind en regen -
het leek haar stem, maar ik weet het niet.'

En waar is zij, die gij hebt verstooten,
droomer van trots, binnen wereld's oorden
stervend gedoemd nu de wolken sloten
voorlans de poort van uw avondrood?
'Zij is, als liefde mijn wroeging hoorde,
onder dat zeil onzer eerste droomen
scheepgegaan, en voorgoed ontkomen
naar lichter kusten voorbij den dood.'

De Schuld

Gedoemd alleen van aarde's afgelegen
verlatenheden nimmer te vervreemden,
hoor ik - o, ziel - rond wereld's roepend hart
uw ritselend verwijt langs alle beemden,
en draag van 't oud berouw mijn kwellend part
wankelend uw vereenzaamd westen tegen.

Want dat naar 't westen, naar de bittere zee,
uw klacht verruischt, omdat de mensch vergat
hoe gij op aarde om hem in nood geraakte,
ik weet het sinds die duistre stonde, dat
ik zelf, te laat en huiverend, ontwaakte
bij hen, die sliepen in Gethsémane.

Westwaarts I

O, de huizen, donker en oud en afgelegen,
 en de verzworvenen, die daar nog bleven toeven
 in het weer en de vlagen van den zwarten regen,
 en de enkele boomen in den zeewind langs de wegen
 gelijk voortvluchtigen, en in den avondval
 de leege hoogten overal
 rondom, bevlogen in hun schemeroud bedroeven...

o, deze huizen, en daarbinnen om de vuren
 de eenig verkoornen nog der oude droomen samen
 starend naar buiten, naar de sombere kontoeren
 der randen dezer wereld, en een bang vervoeren,
 houdt hen bevlogen, wijl bevreemdend stil en snel
 weerschijn en schaduwen een spel
 doen gaan tusschen het vuur en het oud licht der ramen.

En zij verbleeken, en zij wanklen, en verloren
 gaan zij bedwelmend tot elkander, en daarbuiten
 donkert de ruischende omtrek, en het westerglaren
 sterft, en geen stem doet uit den avond zich meer hooren,
 alleen, verdoold, de witte vogel van de zee,
 die schuw en met een kreet van wee
 aanvloog, en zwenkende verdween voorbij de ruiten.

En dan de groote nacht over die nameloozen,
 en zwijmend een naar wijder leven overzweven
 als had het hart de zee der open ziel gekozen,
 en eindlijk in ijl zicht als groote vreemde rozen
 de bloeiende eilanden der zaalgen, waar altoos
 juublen, elysisch, eindeloos,
 uit de windstilten van het licht wordt aangeheven.

Tot zij, ontzaligd weer, wat hen hier rest gaan meten
naar de vervreemding van een door de leege tijden
uit deze wereld al verder hen zingend weten:
dat waar het leven naar de zee zwicht van vergeten
't elysisch voor gevoel en het verlangen zich
ten spiegel van een eenzaam licht
eindelijk als heimwee en herinring gaan belijden.

II

Mijn hart, dat in een schoon weleer leek uitverkoren
 het bloed te redden naar de ziel in rechte stroomen -
 o, hart, dat nu dit groot vertrouwen hebt verloren
 wijl ge op der aarde hinderlagen van bekoren
 te zelden maar de zege van de ziel bevocht -
 o, wrak, dat wel verzinken mocht
 ontredderd in de zee van uw verloren droomen -

Gij zult uw eenige liefde als oordeel nu aanvaarden:
 hoor, de vervoeringen van donkere ondergangen
 steken gelijk een storm op uit het weste' en de aarde
 zwicht naar haar einden heen, en onze droomen worden
 tegen onszelven opgeroepen uit hun dood;
 maar vrees niet, want de laatste nood
 zegent rampzaligheid met vleuglen van verlangen.

Zoo gaan wij dan; de stem werd groot, en door de jaren
 de eenige, die nog dwong en die ons nooit berouwde;
 hij riep mijn ooren luid, hij zong mijn oog te staren,
 hij woei mijn daden af gelijk een vlaag van blaren,
 en nu de zomer ruimt het duisterende land,
 nu gaan wij dan, mijn harte, want
 als van de heuvelen en uit de dood der wouden

scheemrend het najaar over deze zeegewesten
 komt, en op de avondwind de grijze groote golven
 roepen en breken, en vanuit hun schuimen misten
 der wereld afstand van de tronen van het westen
 inluiden en verkondigen, dan gaat de mensch
 aan deze leege wereldgrens
 te loor onder een droom van voortijden bedolven.

Zoo is de droom, die alle droomen heeft verzwolgen,
een sombre, maar die slaakt uit dezer wereld keetnen,
een oordeel juublend uit zijn toorn, en het verbolgen
ontladen van vervoering's levenlang vervolgen
onweerend uit dat eerste licht - o, hoort gij hem,
hoe hij ons roept, die laatste stem,
naar de bevlogen eenzamen, naar de vergeetnen,

naar de harten, donker en oud, die afgelegen
nog op dit eiland van het vreemde leven toeven -
want als de boomen, in den zeewind, in den regen,
westelijk, en te loor, en langs de laatste wegen,
zoo wij, voortvluchtigen, naar waar de branding bruist
der ziel, en achter ons verruischt
stervender werelden verschemerend bedroeven.